

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Cilji „Vesne“.

(Na ustanovnem obnem zboru «Vesne» dne 2. avgusta t. l. govoril predsednik pripravljalnega odbora dr. Josip Hacin.)
Konec.

Narodna samozavest je med našim ljudstvom zamrla skoro popolnoma. In bridko se stori človeku, če pomisli, kako je bilo baš na Gorenjakem leta 1848 in kako je danes, bridko se mu stori, če pomisli, kako je bilo po slovenski domovini v dobi taborov, ko so tisoči in tisoči dvigali svoj glas za narodno samodolobno, dočim je v tem oziru danes vse tiho in mirno, dasi nimamo pravic nič več kakor tedaj in dasi naš sovražnik dela za naš pogin mnogo sistematičneje kakor tedaj. In zato je potrebno, da mlada srca, ki jih še ni zastrupil egoizem, zakličejo na ves glas: «Dajte narodu, kar je narodovega!», širijo ta glas med ljudstvom in mu ostanejo zvesta do konca svojih dni.

Kar se tiče moralnega čuta, sem prepričan, da se bo moje besede izrabljalo v agitacijske namene proti nam. Resnica oči kolje, toda povedati jo je vendar treba, čeprav bo letelo kamenje na nas. Kristusova morala, ki je bila ob svojem porodu čista kakor sonce, je med našim ljudstvom tekom dolgih stoletij svoj obraz izpremenila, in tisoč- in tisočkrat je mogoče opazovali, s kako rafinirano brezvestnostjo si tolmači ljudstvo temeljne zahteve skupnega življenja človeške družbe, da more pustiti svobodno pot svojim hipnim strastem. Čistih značajev je manj in manj, hinavstvo in klečeplazstvo pogajanja bujne cvetove. In zakaj? Iz za sto let je človeštvo na potu k novi morali; krščanska morala, tekom stoletij tolikrat profanirana, se zanemarja, toda pri nas le zanemarja, nadomestila za to pa ne nudi nihče.

Temu nadostatku naj bi se odpomoglo potom primerne izobrazbe. Žalost nas mora obiti, če vidimo, kako se baš onim, ki jim pripada ta na-

loga, mečejo pod noge polena od onih, ki hočejo narodu nevednost izrabljati v svoje sebične namene. Toda odreči se moramo vsakim lamentacijam, podati roko učiteljstvu, ki je nositelj civilizacije med ljudstvom, in z njim skupno širiti luč izobrazbe, ki more biti edini temelj lepše narodove bodočnosti, prav tako v duševnem kakor v gnotnem oziru. Tudi do gnotnega blagostanja se bo dvignil narod šele tedaj, kadar bodo njega individualni izobraženi toliko, da bodo mogli konkurirati z individuali drugih narodov.

To so vzroki, da smo sklenili osnovati za svojo domovino dijaško organizacijo ter delati v navedenem smislu.

Potom knjižnic in čitalnic, potom predavanj, razgovorov in poučnih izletov, potom vplivanja na druge korporacije in na javnost sploh, da podpirajo ljudskoizobraževalna stremeljenja, potom poučnih spisov, potom prirejanja veselice in zabav v narodne namene. (To je smoter novo se snujočega društva.) Na eni strani naj bi društvo samo delovalo med narodom za njega povzdigo, na drugi naj bi odgajalo može, ki bodo v poznejših letih narodu sposobni vodniki.

Poleg teh društvenih namenov pa je treba povdarjati še eno. Društvo ima biti tudi duševno in zabavno središče gorenjskega visokošolskega dijaštva. Ko celo leto bivamo v tujini, se domovini kolikor toliko odtujujemo. In v domovini smo tekom počitnic vsak v svoji vasi popolnoma osamljeni. S starejšo inteligenco pridemo v dotiko čisto malo ali pa tudi nič, in tudi sami med seboj se vidimo le malo. Gotovo je dijaštvu, ki naj enkrat reprezentira narodno inteligenco, neobhodno potrebni stiki s sedanji inteligenci, ki nam v nešteto slučajih lahko koristijo z nasveti in bi to gotovo rade volje storili.

Upamo, da bo društvo temu nedostatku odpomoglo mnogo lažje, kakor je to mogoče vsakemu posamezniku. Upam tudi, da nas bo inteligenca

sama podpirala v tem oziru s tem, da pristopijo društvu kot ustanovni ali podporni člani, da jih na ta način zveže z društvom in z društveniki govtov interes.

Društvo s podobnim namenom že eksistira, namreč «Prosveta». Zakaj naj se torej ustanovi samostojno društvo in ne le podružnica «Prosvete», katere delokrog se raztega po celem Slovenskem?

O tej točki ne govorim obširneje. Povdarjam le, da ne želimo s «Prosveto» nikake polemike, da pa je njena podružnica za nas nemogoča, dokler sprejema «Prosveta» v svoj krog izključno le narodne radikale.

Združitev vsega naprednega dijaštva k skupnemu kulturnemu delu smatramo za zahtevo, od katere v interesu narodnega napredka ne moremo odstopiti, dokler se obe napredni dijaški struji v svojih svetovnih naziranjih razlikujeta tako malo kakor doslej. In prepričan sem, da vsak resen napreden rodoljub misli prav tako in da govorim iz src vseh navzočih, če kličem novemu društvu: «Vivat, crescat, floreat!»

Postava o podporah za družine rezervistov.

Glavne točke te postave, ki govori o podpori družinam tistih rezervistov, ki so poklicani k orožnim vajam, so:

Kdo ima pravico do podpore?

§ 1. Svojci

a) moža, ki ni aktivni vojak in je poklican k orožni vaji ali

b) moža, ki je kot nadomestni rezervist poklican k vojaškemu izvežbanju, če je preživel svoje v poklicanega bilo doslej odvisno največ od njegovega zasluga. Kot svoje se smatra v smislu postave: ženo, zakonske in nezakonske otroke, sestre in brate ter sorodnike vzhodne vrste (ascendente) poklicanega.

PODLISTEK.

Čarovništvo v ljubezni.

A. Z. Atanasijev.

Dalje.

Iz 17. stoletja je poznan proces soproge generala Neidschütza. Žena je bila obtožena, da je kmazu Janu Juriju IV. s čarovništvom vzbudila nagnenje do svoje hčerke. Mučili so jo na natezalnici ter jo potem obsodili v smrt. Ker pa Avgust Močni ni hotel nostopiti vlade s smrtno žalitvijo odlične rodbine, je bila pomilostena s pregnanstvom na njeno posestvo, ležeče ob šlezjski meji, kjer je kmalu zatem v pomanjkanju umrla.

Das je inkvizicija podrgala na tisoče grmad ter z vso strogostjo nastopala proti vraži, vendar je ni mogla izkoreniti; pospeševala se je dalje do današnjih dni. V početku tekočega stoletja je menda celo neko sodišče na Kranjskem imelo opravila z enim takim slučajem.

Tvarine, služee v pripravljane ljubimskih sredstev minulosti, so bile zelo raznovrstne. Priprosto ljudstvo se je posluševalo poleg skrajno nedelikatnesnih snovi tudi raznih smesi, sestojecih iz krvi in mleka, iz sline in znoja, iz jeter goloba ali srca lastovke, iz možganov jegulje ali gada, iz kosčic šabe ali podlasice i. t. d. V knjižnici «Serprets merveilleux de la Magie...», Lijon 1744, ki

je prevod starega latinskega originala, citamo nastopni recept:

«Deni pomladnega petka v mali lonček svoje krvi, spolovino zajca in jetra goloba. To smes postavi v toplo peč, ko pa se izsuši, jo zdrobi v prah. Pol drahme prahu daj potem zavziti določeni osebi. Če ni uspeha takoj, ponovi to trikrat — in ljubljen boš.»

Nekatere osebe so nabirale razne narkotične in druge rastline. Iz njih so pripravljale pijače ali pa so jih uporabljale na druge načine. Valvazor pripoveduje v svoji glasoviti kroniki, da ženske z velikim (divjim) korenem privablajo može v bližino. Ženska vrže, vpoštevaje gotova določila, koren v toplo peč, kjer začne s pomočjo hudiča skakati, se zvijati in plesati; zaželjeni mož pa pride se dotično noč, dasi se morda nahaja v daljini.

Naš kronist dalje navaja, da dekleta s cepetcem lovijo fante. Rastlino si je seveda treba priklatiti pod gotovimi ceremonijami, na kar dekleta zadobi tako privlačnost, da gredo fantje za njo kakor kozli za soljo.

Te rastline je več vrst. Ako dekleta nima prave, pa za njo gredo konji. Poslednje se je dogodilo neki služkinji pri vidomskih vratih v Ljubljani. Dva vprežena konja sta dirjala za njo, kamorkoli je krenila, in le s težkim trudom so jo obvarovali

nesreče. Sklepali so, da je imela cepetec, toda ne pravega.

Pod pragom zakopana ali v obleko vsita čarolija je tudi dosegla svoj namen, posebno se, ako se je poleg nahajal listek z magično besedo «ŠEVA» ali «STTIAM». Prva je nepoznanega izvira, druga pa baje znači: Satanias te trahat in amore me!

Konečno treba omeniti še one, ki so se zaklepali v sobe, da so tam mrmrali nerazumljive besede in izvrševali eksperimente z roščenimi kipci in srčki, dalje z oblekami, s trakovi, z lasmi in drugimi predmeti, ki so se poprej nahajali v lasti določenih oseb.

Seveda s tem še dolgo ni izčrpan besednjak snovi, služecih v pripravo ljubezen vzbujajočih sredstev, ki se glede sestave tudi dandanes ne razlikujejo od onih v minulosti.

Poleg sredstev gori navedene vrste je ljudstvo poznalo in se pozna protisredstva, uničujoča pričarano ljubezen. Pri nas na Kranjskem rabijo v to razna zelišča, n. pr. sladke koreninice in rmenje liste solnčnice; Val. Kreutermann pa je bil v zdravljenju ljubezni-bolezni bolj kompliciranega misljenja, ker v knjižici «Der curiose und verunftige Zauberarzt», Frankf. 1726, priporoča nastopno:

«Če je kdo začaran, da ne more opustiti gotovega človeka, bodisi moškega ali ženskega spola, naj odtrga pest belih kresnic, rastočih ob potih in

Kdo nima te pravice?

§ 2. Ta pravica ne velja, a) če dobiva pod orožje poklicani tudi v času orožne vaje svojo plačo naprej ali b) če so njegove premoženjske razmere takšne, da lahko svojci brez te podpore živijo.

Koliko se lahko zahteva?

§ 3. Vsi upravičenci svojci dobijo podpore le enkrat in sicer za vsak dan orožne vaje 50% tiste dnevne plače ali zasluzka, ki je v dotičnem sodniškem okraju, v katerem je vpoklicani nazadnje delal, za navadne delavce v navadi. Ako je poklicani samostojen, je merodajna najvišja v sodniškem okraju v navadi stoječa dnevna plača. Ako pa zadnji čas ni bil na Avstrijskem v delu, znaša dnevna podpora 1 krono.

Koliko se lahko zahteva za potovanje?

§ 4. Za dneve potovanja od zadnjega bivališča v kraj, kamor je poklicani, se podpora računi na isti način. Ako kdo med vojaško službo brez lastne krivde zboli, dobiva podporo naprej, dokler se ne more vrniti v svoje bivališče.

Kdo naj zahteva podporo?

§ 5. Edino k orožni vaji odnosno k vojaškemu izvežbanju poklicani ima pravico, zahtevati podporo za svojce. Naznaniti ima izmed svojcev tisto osebo, kateri bi se naj podpora izplačevala. Če imenuje obenem več oseb, naj naznani tudi vsoto, katero se ima posamezni izplačati.

Kdaj se ima zahtevati?

§ 6. Podporo se zahteva ali ustmeno ali pisмено pri tisti politični oblasti, katera mu je dostavila pozivnico. Zahteva se lahko podporo za 4 tedne po dovršeni vaji ali vojaškem izvežbanju.

Kdo določa podporo?

§ 7. O upravičenosti zahtev za podporo poizveduje pol. okrajna oblast in podporo tudi določa. Proti njenemu sklepu se lahko prizadeti pritoži pri deželni politični oblasti, ki končno določa.

Podpora se izplačuje naprej.

§ 8. Če se je podpora pravočasno zahtevala, se jo plačuje za vsak teden naprej.

Podpore se ne sme zarubiti.

§ 9. Te podpore se ne smejo na noben način zarubiti.

Občine in bolniške blagajne sodelujejo.

§ 10. V svrhu izvršitve te postave so na poziv pol. oblasti dolžne občine sodelovati. Ravnotako morajo dajati na zahtevo pol. oblasti v § 11. postave z dne 30. marca 1888. označene bolniške blagajne pojasnila o stvareh, ki so važne za določitev podpore.

Vsi tozadevni spisi so prosti kolka.

§ 11. Vse v izvršitev te postave potrebne vloge, zapisniki, priloge, recurzi in sprejemnice so proste vseh pristojbin.

§ 12. Postava je stopila v veljavo s 1. avgustom 1908.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

Dalje.

a) Socijalizem na Francoskem in Angleškem.

Ustanovniki glavnih socialističkih šol na Francoskem v 19. stoletju so: St. Simon, Fourier, Louis Blanc in Proudhon.

stevah, ter jih z dvema pestmi doranta izkuha v vodi. Ta čaj naj potem pije devet dni zaporedoma ter med tem časom nosi desni čevelj na levi, levi pa na desni nogi. Dalje je paziti, da pacient ne stopi z boso nogo na zemljo.»

Kakor je možno odpraviti pričarano ljubezen, tako je po mnenju vraže možno uničiti pravo ljubezen, obstoječo med zakonskimi in zaljubljenici. Najbolj na glasu v tej zadevi je popenjanje pasu in zaklepanje ključalnic povodom zarok, porok in drugih sličnih slučajev. Na ta način se uniči soglasje dvojice, katero more zopet spraviti le protisredstvo.

Polag čarovniške pridobitve in magičnega uničenja ljubezni pozna ljudstvo tudi čarolijo, vplivajočo na zarod. Po nekaterih krajih slovanskega juga je razširjena vraža, da, če nevesta nosi pri poroki v vencu vpleteno mladiko beke, je pri njej porod izključen za celo življenje, pritem ko ga maladike gabra izključujejo le za toliko let, kolikor se jih ravno nahaja v vencu. Pravijo, da je izkušnja potrdila resničnost te čarolije.

Užitna sredstva iz poznanih vzrokov tu ne pridejo v poštev.

* * *

Temeljni podatki o ljubimskih sredstvih raznih kategorij so v glavnem navedeni, sedaj ostaja še

Grof St. Simon (roj. 1760, u. 1825) je bil prvi, ki je na Francoskem položil temelj znanstvenemu socializmu. Glavni njegovi nauki, kateri so zapopadani zlasti v njegovih knjigah „Catechisme des industriels“, 1823, „Nouveau christianisme“, 1825, so posebno tile: Ljudje so si popolnoma enaki; vse prednosti, ki jih ima kdo od rojstva, se morajo odstraniti; dedinsko pravo se mora odpraviti, da preneha neenakost v premoženju; delo, na katerem sloni vse bogastvo in ves napredek družbe in katero dandanes predstavlja najubožnejša in najštevilnejša vrsta ljudi, mora dobiti pristoječo mu oblast nad družbo. Na mesto buržoazije mora stopiti nova združba ljudi, v kateri se vsakemu odkaze delo po njegovih zmožnostih in vsaki zmožnosti plača po delu ali potrebah. Vsa verstva so se preživela; katoliško in protentantsko krščanstvo oznanjuje sicer načeloma bratstvo vseh ljudi, toda v resnici ne obstoji bratstvo več; zato je treba ustanoviti novo vero, ki bo v duhu ljubezni zedinjevala vse človeštvo in je vodila k edinemu njegovemu namenu — k pozemski sreči.

St. Simon je imel veliko učencev in posnemovalcev (St. Simonisti), ki so njegove nauke razširjali in dalje razvijali. Vso človeštvo so hoteli organizovati po vzgledu katoliške hierarhije. Največji upliv sta dobila Bazard in Enfantin, čigar spisi so tudi izšli po njegovi smrti skupno z zbranimi spisi St. Simona (Oeuvres de Saint Simon et d'Enfantin, 1865).

Z Enfantinovo smrtjo (1832) tudi preneha nadaljni razvoj St. Simonove socialistiške šole, njeni privrženici so se oklenili drugih smeri, zlasti pa praktičnih nasvetov Charlesa Fourierja (roj. 1772, u. 1837), čigar glavno delo je: Traité de l'association domestique agricole (1822 l.). Fourierjeve ideje imajo zato velik pomen, ker so skušale socialistiški program praktično uveljaviti. V vsakem človeku se nahaja neki nagon za kako delavnost, treba je samo naravne nagone ljudi za to uporabiti, da se organizuje družba. V današnji družbi moramo marsikaj storiti proti svoji volji, o poklicu ponajveč ne odločujemo sami, po Fourierju bi pa vsakkoristil družbi, če bi sledil le svojemu nagonu. V ta namen si je Fourier v svoji globoki domisljiji izmislil tole organizacijo: Na vsako kvadratno miljo naj bi se sezidalo vojašnicam podobno poslopje (phalanx) za 300 rodbin, v kateri bi bile skupne obednice, pralnice, delavnice, čitalnice i. t. d. V falangi morajo biti zastopana vsa dela: poljedelstvo, razni obrti, znanost, umetnost. Vsa produkcija mora biti združena in ljudje bi ne smeli opravljati vedno istega dela, temveč prehajati od enega do drugega, ker bodo s tem v delu našli svojo srečo. Vsej falangi načeljuje od večine voljeni poglavar — unarque (vicomte), dvanajsterim triarque (marquis) i. t. d. 2,985,984 falangam (kolikor bi jih imel ves svet) pa stoji na čelu omnijarque (Augustus) s sedežem v Carigradu. Čisti zaslužek v falangi se ima razdeliti tako, da pride $\frac{1}{12}$ na glavnico, $\frac{1}{12}$ pripade delu in $\frac{1}{12}$ nadarjenosti. Ker bo produkcija skupno organizovana, se bo v falangah donos pomnožil. Najvažnejši Fourierjev učenec Considérant je skušal falansterije praktično uresničiti v Texasu, toda poskus se je ponesrečil, kakor tudi niso mogli uspevati drugi falansteriji, ki so se osnovali po Fourierjevih načelih.

Tretji vplivneji francoski socialista je Peter Jos. Proudhon (roj. 1809 v Besançonu, umrl 1865 v Parizu). On imenuje zasebno lastnino tatvino (qu'est ce que la propriété? La propriété c'est le vol), jemanje obresti je protinaravno dejanje, rop na človeški družbi, tisti, ki prejema

vprišanje o njih vspehah. Ali je mogoče, da bi zavžita, oziroma pod pragom zakopana zmes zamogla predrugačiti duševno stanje posamičnika toliko, da bi ljubil osebo, katero je poprej morda sovražil? Ali je mogoče, da bi mehanična izvršitev gotove manipulacije zamogla uničiti soglasje dvojice ali vplivati na zarod?

Ne, to ni mogoče. Prosto dejanje nima v direktnem smislu nikakega vpliva, ravnotako ne snov, ki zavžita kvetjemu more škodovati človeškemu organizmu, ne more pa v njemu vzbujati ljubezni ali sovraštva. Seveda to velja v direktnem smislu, nikakor pa ne v indirektnem. Snov ali oblika vraže je brezpomembna, nikakor pa ne domisljija, vera ali prepričanje, ki nastane pri manipulaciji ali uporabi snovi. S tem pa se nahajamo pred fenomenom sugestije.

Kaj je sugestija, o tem nas poučuje že vsakdanje življenje. Misljenje o sladticah provzroča njim lastni okus na jeziku. Pri pogovorih o gotovih insektih začetimo vbojiljaje in gomazenje po truplu. Bolnika ozdravi najprej oni zdravnik, do katerega ima zaupanje. Ergo, kako že prosta autosugestija (lastna domisljija) more ugodno ali neugodno vplivati na človeka, pri tem ko vplivi postanejo

obresti, ne da bi delal, je tat. Zato pa skuša Proudhon najti sredstvo, da bi mogel obresti odstraniti. V ta namen naj se ustanovi ljudska banka, ki bi malim obrtnikom in posebno delavcem posejevala brez obresti, in sicer bi ta banka izdajala liste, ki bi se ne glasili na denar, temveč na izdelke. V banko bi se prinesli izdelki (n. pr. črevljar izdelane črevlje), za to bi se dobili posebni listi, ki bi se lahko zamenjali za vsakovrstno blago. Poskus s tako banko se je izjalovil. V svojem glavnem delu „Zistem gospodarskih protislovij ali filozofija uboštva“ (Système des contradictions économiques ou la philosophie de la misère, 1846) prijema tedaj veljavno narodnogospodarsko vedo na najslabših mestih (teorija rente in vrednosti) in je dokazuje protislovja v osnovnih njenih naukih. Tako pravi: Ali ni nerazrešljivo protislovje, če ima diamant, ki je pravzaprav le igrača, večkrat vrednost nad 100.000 frankov, dočim se dobi kruh in železo za majhen denar i. t. d. Proudhon sploh smatra državo za nepotrebno in škodljivo; vse bi se moglo samo po sebi uravnati, če bi ljudje med seboj osnovali tak promet, da bi vsak prejel toliko dobrin, kolikor odgovarja vrednosti njegovega gospodarskega dela in bi vsak enako veliko časa porabil za delo. Taka brezdržavna družba bi se imenovala anarhija. Proudhona zato tudi nazivljejo ustanovnika anarhizma, katerega program je označil Rus Bakunin s temi-le stavki: „Mi zamejutemo postavodaje, vsako avtoriteto, vsak privilegovani, patentovani, oficijalni in legalni upliv, tudi če bi nastal po splošni glasovalni pravici, v prepričanju, da je to le v korist vladajoči manjšini izkoriščevalce in v škodo ogromni, zaslužnji večini“. Med anarhističke pisatelje spadajo tudi Maks Steiner, ruski knez Krapotkin (nihilist), zemljepisec Elisée Reclus in J. Most.

Louis Blanc (1811—1882) je ustanovil l. 1839 v Parizu časopis „Revue du progrès“, v katerem je prvokrat (l. 1841) zagledala luč sveta njegova razprava „Organizacija dela“ (Organisation du travail), o kóji pravi po pravici Dühring, da njen mali obseg stoji v obratnem razmerju z vsebino njenih mislij. V tem spisu je Blanc pokazal pot, po kateri bi mogla današnja, na podlagi inividualizma stoječa družba preiti v asocijacijo bodočnosti. V današnji dobi proste konkurence se mnogo dela izvrši brez vsake koristi, veliki producent uničuje malega, največji kapitalist je država, ki naj po Blancu ustanavlja narodne delavnice in proizvaja sama, s čimur bi se zasebna industrija ubila. V ta namen naj država najame posojilo in napravi tovarne za vse industrijske stroke. V teh tovarnah (narodnih delavnicah) naj bi proizvajali delavci zadružno. Ves letni dobiček bi se razdelil v tri dele, en del bi pripadal članom zadruge, drugi del bi se porabil za starčke, bolnike, onemogle in one industrije, katere bi se nahajale v nevarnosti, tretji del pa bi bil namenjen za razširjevanje zadružnega obrata, da bi sčasoma lahko vsi delavci imeli prostora v njem. Zadružno načelo bi bilo: Delo po delovni zmožnosti, užitek po potrebah. Blanc je torej duševni oče produktivnih zadrug, ki v sedanosti pridobivajo vedno več pristašev in od katerih nekateri pričakujejo miren preobrat sedanjega družbenega reda.

Med francoskimi socialističkimi pisatelji omenjamo še Cabeta, Pierre-Leroux, Considéranta in Blanquija.

Ves francoski socializem do zadnjih desetletij preteklega stoletja ima več ali manj revolucionarni značaj. Sicer pa tudi sedaj socialisti na Francoskem nimajo enotnega programa kakor nemška

mного močnejši, če je z domisljijo združeno tudi prepričanje.

Na podlagi tega si potem lahko že z autosugestijo tolmačimo precejšnji del čarovništva v ljubezni, predvsem pa vsa protisredstva in manipulacije, vplivajoče na zarod. Konečno tudi ljubezen vzbujajoča sredstva niso povsem izključena, kajti že samo misljenje, da mi je «narejeno» more zavzeti višek autosugestije.

Enako sugestiji lastne domisljije vpliva na človeka ona, ki jo provzročijo drugi ljudje. Tu sem spada vzdih zapeljane deklice: Premotil me je! Ako se sprejemna oseba nahaja v somnambulizmu (neke vrste mesečnost) ali hipnozi, pa daleč presega prvo. V takih slučajih si možgani pretvarjajo vsiljeno voljo v svojo, si prilastujejo eksperimentatorjeve želje ter v tem smislu vplivajo na truplo in njegova psihična svojstva. Zavojček vzgalič je po primerni sugestiji za hipnotizovano osebo 10 kg težak kos železa. V norečje položeno poleno ji s sugestijo lahko pretvorimo v nežno dete. Da, poznani so celo eksperimenti, ko je dotik svinčnika, z zatrdilom, da je zareča žica, provzročil opekline na truplu medija. Dalje je omeniti še, da s primerno sugestijo ozdravljajo bolnike, proglašene za neozdravljive.

Konec prih.

socialna demokracija, temveč se dele v več skupin, ki imajo vse po več svojih zastopnikov v parlamentu. Največjo skupino tvorijo Socialistes indépendants — neodvisni socialisti, ki nimajo nobenega določenega programa in se gibljejo med strogim komunizmom in zmernim državnim socializmom. Poleg njih imamo tudi manjše skupine s strogo načrtanim programom. Parti ouvrier révolutionnaire ali alemanisti so delavska stranka, — vsak od mora pripadati kakemu delavskemu društvu — ki se ne meša rada v politiko in oznanjuje splošni štrajk kot sredstvo za dosego socialistiške države, marksisti niso za splošni štrajk in teže najbolj po politični oblasti, blanquisti so pa izključni revolucionarji.

St. Simonov in Fourierjev vrstnik na Angleškem je bil Robert Owen (1771—1858), ki spada med največje človekoljube na svetu. Owen je čisto prepričan, da je značaj vsakega človeka produkt razmer, v katerih se nahaja, in produkt njegove vzgoje. On zahteva, da naj v človeški družbi vlada popolna enakost brez kakih razlik glede pravic, izobrazbe in imovine. Svoje nazore je skušal praktično uresničiti, ko je postal ravnatelj velike predilnice v Nju-Lanarku (New-Lanark na Škotskem), kjer so bili delavci do tedaj na najslabšem glasu. Takoj se je lotil z vso vnmemo vzgoje teh zanemarjenih in zapuščenih delavcev. Najprej je hotel delavce zboljšati v нравnem oziru, kar se mu je z ljubeznjivim in premišljenim nastopanjem posrečilo; pohotnost in pijančevanje sta izginili. Tudi je z vso silo delal za gmotno zboljšanje svojega delavstva, preskrbel jim je primerna zdrava stanovanja, tudi v tovarni je skrbel za zdravstvene uredbe, dnevno delo se je skrajšalo na 10 ur, otrokom [pred 10. leti ni bilo dovoljeno vstopati v tovarno. Pri tem je pa njegovo podjetje rapidly napredovalo, tako da je mogel vedno večje glavnice uporabiti za nove naprave v dosego večje produkcije in večjega blagostanja svojih delavcev. Po pravici so Owenu naredili ime „socialnega reformatorja iz Nju-Lanarka.“ V sestavkih a new view of society, 1813—1816, je Owen kazal na usodne posledice, katere ima za delavstvo razvoj industrije in pozivljaj delodajalce, naj posvete vsaj toliko pozornosti svojim delavcem, kakor svojim strojem in orodjem. Tehnične iznajdbe v dobi od 1792—1817 so po njegovem preračunu pač 12 krat povečale produktivno moč Angleške, toda stanja delavstva niso ne le zboljšale, temveč je še poslabšale, ker so vrgle ves dobiček podjetniku, delavca pa pripravile za prostega sluga strojev. Da bi se te razmere zboljšale, je Owen zahteval ustanovitev družbenih središč (skupin) od 500—1500 duš, kjer bi se pod državnim vodstvom gojilo poljedelstvo in industrija, in sicer ne za promet, temveč za lastno porabo; z umnim vodstvom bi se dosegla največja produktivnost, delovni čas bi se zelo zmanjšal. Nekateri poskusi, ki so se napravili na podlagi teh Owenovih naukov zlasti v Ameriki, so se izjalovili, vendar pa gre Owenu zaslug, da je na Angleškem vzbudil smisel za združno produkcijo, sprožil varstvo delavstva in največ pripomogel k temu, da se na Angleškem socializem ni družil s politično revolucijo, temveč se omejil na svojo moč (Trades Unions). Praktični program sedanjih angleških socialistov obsega poleg nekaterih političnih zahtev zlasti te-le točke: splošno volilno pravico, dnevščine parlamentarnih zastopnikov, letne parlamente, visoko obdačbo obrestnega in rentnega dohodka, zlasti pa omejevanje individualističnega gospodarskega reda z razširjenjem javnih podjetij in zavodov (podržavljenje železnic, vodovode, javno razsvetljava, javni promet i. t. d. naj prevzamejo občine v svojo oskrb), ter razširjenje delavskega varstva (osemurno delo). Kakor se vidi, se angleški socializem znatno razlikuje od socializma na Nemškem in Avstrijskem. Dalje prih.

Tedenski sojem v Kranju dne 24. avgusta 1908 Prignalo se je — konj, 96 glav domačih goveje živine, 16 glav hrvaške goveje živine, 8 domačih telet, — hrvaških telet, 63 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg K 68, — na polovico 100 kg K 60, — za pitanje 100 kg K 55, — kumerni 100 kg K 38. — Pšenica K 11, — proso K 9, — rž K 10, — oves K 9, — ajda K 9-50, repno seme K —, fižol ribničari K 15, — mandalon K 15, — koks 15, — za 50 kg.

Pokojninske zavarovanje zasebnih uradnikov. Po členu 71 ministrskega ukaza z dne 22. februarja 1908 drž. zak. 42, o izvršitvenem predpisu k zakonu z dne 16. decembra 1906. drž. zak. št. 1 iz leta 1907, o pokojninskem zavarovanju nameščencev v zasebnih službah in nekaterih nameščencev v javnih službah, je dokler se ne konstituirajo deželni uradi pokojninskega zavoda, zavarovanju zavezane nameščence prikriti zglasiti, ter vse odhode in izpembe podatkih, važnih za zavarovanje, naznaniti pri političnem oblastvu I. stopnje po obrazcih, omenjenih v členih 52 in 53. Z razglasom c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 1. julija t. l. drž. zak. št. 127, se je določil kot začetni termin za prve zglasitve pri političnih oblastvih I. stopnje 1. avgusta t. l. Zakoniti obrok za prigrisatve traja štiri tedne in prične glede onih

uslužbencev, ki so že dne 1. avgusta v kakem zavarovanju podvrženem podjetju nastavljeni, s tem dnevom, glede takih uslužbencev pa, ki pozneje vstopijo v službo, z dnem nastopa službe. Vsak podjetnik, oziroma delodajalec, ki daje delo zavarovanju podvrženim uslužbencem, mora tekom te dobe vpslati izpolnjene obrazce oni politični oblasti I. stopnje, v katere okolišu se nahaja sedež obrata, oziroma službenega razmerja. Vse zglasitve pa je podati v dveh izvodih. Zate dvoje prigrisatve potrebne tiskovine, kakor tudi od „Splošnega pokojninskega zavoda“ sestavljena pojasnila glede prigrisatve, se dobe brezplačno pri občinskih uradih in pri političnih oblastvih I. stopnje. Službodajalci, ki sploh ne podajo naznanil, ali ki jih ne naznanijo tekom predpisanega roka, se kaznujejo po § 82. zak. z dne 16. decembra 1906, drž. zak. št. 1 iz leta 1907 z denarjem do 200 K, oziroma v slučaju nezitirjivosti z zaporom do 20 dni.

Kmečke električne zadrage. Vedno pomanjkanje kmečkih delavcev in poslov je povzročilo, da so zlasti v Nemčiji začeli nadomeščati s stroji človeške moči. Par, petrolej, spirit, bencin i. dr. so bili doslej za to običajno sredstvo. Sedaj pa bode glavno sredstvo kot gonilna moč za stroje — elektrika. Električna moč se lahko prenese po drobnih žicah v večje daljave in tudi lahko porazdeli. Porabi se pa tudi lahko za razsvetlavo, kuho, kurjavo i. t. d. — Naprava je sicer precej draga in za posameznike nemogoča. Mogoča je potom zadrug. Dokaz temu je hanoveranska zadruga, kjer imajo kmetje 20 elektriških zadrug; osem jih proizvaja elektriko, druge so odjemalke. Na Virtembergem je šest kmečkih elektriških zadrug. Ena izmed teh — ustanovljena spomladi l. 1907 ima v 54 krajih 1025 zvez in 4963 žarnic. Na virtembergem je z elektriko razsvetljenih 3672 hlevov, 2743 kmetov reže z električno močjo rezanico, 1845 jih mlati, 124 dobiva most, 40 mleko, 37 veže snope in seno, i. t. d. Tudi našemu kmetu manjka delavnih moči. Treba jim bo misliti na napredek z uporabo elektrike. Vodnih sil ne manjka, treba se je le združiti, morda v celem okraju, pa bo slo. Želimo, da naše občine kmalu sprožijo osnutek take zadrage.

Letina medu na Kranjskem. Stanje kranjskih čebel je dosedaj v vsakem oziru zadovoljivo, ker niso nič trpele na običajni guilobi, samo paša je bila vsled dolgotrajne suše po nekaterih krajih bolj pičla. Vendar pa prihajajo mnogo ugodnejša poročila iz posameznih dolenskih in gorenjskih krajev, kjer sta bila kostanj in hoja oziroma smreka letos nenavadno medena, drugod so se morale seve zadovoljiti z različnim roževjem. V tem oziru je bila vrhniška in borovniška okolica na dobrem zlasti, ker je zgodnja ajda dala obilo izborne pase. Ajda je letos lepo uspela in je ponekod že v cvetju, vsled česar je upati, da se bodo čebele še znatno opomogle. Letina medu je po svoji kakovosti dosedaj izborna, obilen pridelek pa je odvisen od vremena prihodnjih 10 do 14 dni, ko bo ajda splošno cvetela.

Pomanjkanje krme na Kranjskem. Državne železnice so dovolile, da se z ozirom na pomanjkanje krme na Kranjskem zniža tovarnina za najvažnejše vrste krme na vseh njih progah ter na lokalnih progah, ki jih imajo one v oskrbi, od 1. avgusta 1908 do 30. junija 1909. Tudi z Južno železnico se vrše pogajanja v tem smislu.

Dobavni razpis. C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Beljaku naznanja trgovski in obrtniski zbornici v Ljubljani, da bo za leto 1909 oddalo dobavo raznega lesnega materiala po javni ponudbi. Dobaviti bo večje množine macesnovega lesa, macesnovih ali hrastovih pragov, borovih pragov, lesnega materiala za potrebščine delavnic, trdega in mehkega rezanega lesa, raznega lesnega blaga, toporišč, ročaje za orodje, brezovih metel i. t. d. Pojasnila, ponudbeni vzorci, množine predmetov, ki jih bo dobaviti, dobavni pogoji i. dr., se dobe pri navedenem ravnateljstvu. Rok za vlaganje ponudb je določen do 10. septembra t. l. 12 ure popoldne.

Razpis dobave tramov, pragov, obrobov, sodov, koksa in premoga. C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniski zbornici v Ljubljani, da razpisuje dobavo tramov, pragov, obrobov, sodov, koksa in premoga za leto 1909 eventualno za 1910. Pismene ponudbe je najkasneje do 30. avgusta t. l., 11. ure dopoldne pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani vložiti. Dobavni razpis in posebni pogodbeni pogoji so tudi v pisarni trgovske in obrtniske zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobavni razpis. C. in kr. vojno ministrstvo je naznanilo trgovski in obrtniski zbornici v Ljubljani, da namerava po splošni konkurenci zagotoviti različne oblačilne in opravne predmete, med temi so tudi jopiči in spodnje hlače iz pletene bombaževine, vrvi, kolčki za šatore, toporišča, leseni cveki, razni izdelki iz železa i. d. Ponudbe je poslati vložnemu zapisniku c. in kr. vojnega ministrstva najkasneje do 12. oktobra t. l. 12. ure popoldne. Dobavni razglas, ponudbeni uzorec in seznam predmetov, katere je dobaviti, so v pisarni trgovske in obrtniske zbornice v Ljubljani na vpogled.

Ne zabite Ciril-Metodove družbe!

Dopisi.

Loške novice.

— Zbirališče naših klerikalcev je vsekako Debeljakova prodajalna pod nunsko cerkvijo. Tu skličejo tercijalke nekaj zaupni shod, kjer razmotrivajo, kdaj bo kdo umrl v Loki. Na vrsti so seveda loški liberalci. Tako je pred kratkim prišla vrsta na g. Ziberla. „Ta mora še umreti, potem pa ne bo nobenega liberalca več v Loki“, tako so sklenile te bogaboječje ženske, „Bog ga mora kaznovati zato, ker je liberalac.“ — Pojte se solit z Vašo bistrumnostjo in glejte sami nase, da se vam res ne zmeša v glavi še bolj kot se vam je že. Toraj pozor, g. Debeljak!

— Ravno tako se je bati za Sinkovca, da se mu v kratkemu ne pripeti kaj nenavadnega. Možakar je začel nadlegovati ljudi povsod, kjer se mu ponudi prilika, da dobi posameznika v svoje roke. Ljudi izživa z „barabami“, ter uporablja poleg tega še druge izraze, ki nikakor niso posebno lepi, da bi jih lahko izpregovoril Kristusov namestnik. No, pa saj mu ni zameriti, s tema hoče Sinkovec ljudem samo pokazati, kakšno metodo si je izbral za krotenje ljudi, ki se niso vpisani v „katoliški dom“.

— Čuki po zimi. Kakor se je čulo od nekega Čuka, nameravajo baje v zimskem času, „ko bodo imeli dovolj časa“, napraviti v katoliškem domu neko posebno solo za kvartanje. Učitelj bo menda Tajčkov Tine, ki se jako dobro razume na igre. To bi bilo priporočljivo tudi za druge Čuke, ker je po zimi mraz zelo hud, pri taki igri se pa človek nehoti razgreje.

— Konj se je ubil po neprevidnosti hlapca v četrtek g. Josipu Koširju, posestniku in mlinarju v kapucinskem predmestju. Pomilovanja vredno je to, da sta mu tekom enega leta poginila kar dva konja.

— Škofjeloski „Sokol“ priredi v torek, t. j. 8. septembra veliko vrtno veselico z javno telovadbo.

Mojstrana. V nedeljo teden, 6. sept., bodo zaplapolale v lepi naši predtriglavski vasi slovenske trobojnice. Ne omenjali bi tega, da so slični dnevi pogosti v naši gorenjski savski dolini. Kajti narodna misel se ni dozorela pri nas do one skalnatotrdne samozavesti, da bi se zaigrala s silnimi slovenskimi gorskimi skladi v en slovesen akord, ki naj odjekuje mogočno po širni Sloveniji. Toda sedaj vstrajamo tudi mi in nevstrašeno, kot so naše gore, stopamo na torišče slovenske zavednosti. Pozivljam tedaj že probujeno slovenstvo, da prihiti imenovani dan med nas, se seznanj z nami in nas vzljubi kot čuvaje naše — triglavske velikane. Naš klic, upamo, bode tem vspešnejši, ker lahko združite svoj prihod med nas s prijetnim dopoldanskim izletom k gorenjskemu biseru Perleniku. Ob starih popoldne pa se prične v korist družbe sv. Cirila in Metoda veselica, ki bo služila v predpripravo k ustanovitvi podružnice istoimenske družbe. Da pa bo veselica še bolj narodna, nam je že obljubil Jeseniški „Sokol“ svojo vdeležbo z javno telovadbo. Prosimo toraj že tem potom, da se veselice udeležite v kar največjem številu, da zlasti sosedinje podružnice ne izostanete. Ali naj mar opozarjamo tudi na zemljepisno važnost naših krajev? Sava in Belapeč kličeta dovolj glasno, kako daleč so že prihrumeli nevarni valovi germanskega morja. „Plašljivca v celem ni imel krdelu“ — pazimo, da se bi i o našem narodu moglo tako bilježiti.

Umetnost in književnost

Službeni red in vadbeni predpis za gasilna društva. Priredil po Albin C. Ahčinovem vezbeniku zvezni tajnik Fran Ks. Trošt. Založila krajska deželna zveza gasilnih društev. Prodaja i. Gerber v Ljubljani. Cena 70 vin. Priporočamo radi enotnosti poveljevanje vsem našim gasilnim društvom.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prihodnji teden.

30. avgusta. — 1782. * Jezikoslovec Adelung. — 1757. Bitka pri Großjagersdorfu. — 1806. * Pesnik Matevž Hadnik v Trebach pri Crnem vrhu nad Idrijo. — 1818. Bitka pri Kulmu in Nollendorfu. Združeni Avstrijci, Rusi in Prusi potolčejo Vanderdamma in ga vjamejo z 12.000 možmi. — 1844. † Angleški astronom Baily. — 1849. Vhod Radekega v Benetke. — 1870. Bitka pri Beaumontu. — 1873. Payer in Weyprecht odkrijeta Franc-Jozefovo deželo.

31. avgusta. — 1810. Cesar Henrik VII. podeli Janezu Luksemburskemu Češko. — 1589. † Pisatelj Juri Dalmatin. — 1802. * Pisatelj Matej Ravninar-Pozencan na Pozenku pri Cerkijah na Gorenjskem. — 1821. * Fizik J. pl. Helmholtz. — 1848. Na predlog poslanca Hansa Kudličha odpravijo v avstrijskem parlamentu vse podložniške razmere. — 1870. Bitka pri Noisseville, — 1873. † Pisatelj Anton Lesar v Ljubljani.

1. septembra. — 1715. † Francoski kralj Ludvik XIV. — 1776. † Lirik L. H. Kr. Hölty. — 1796. * Pesnik Mihael Kastelec v Gorenji vasi pri Zatičini. — 1804. † Pisatelj Mihael Stojan v Tebarjih. — 1826. † Pisatelj Mihael Hofman v Ljubljani. — 1870. Nemci premagajo Francoze pri Sedanu.

2. septembra. — 31. pred Kristom. Bitka pri Akciju. — 1686. Lotarinski vojvoda Kerel vzame Budapešto. — 1807. † Francoski pesnik Lebrun-Pindare. — 1817. † Pisatelj dr. Vincenc Franal de Weisenthurn v Trstu. — 1851. † Pisatelj Matija Vrtovec v Št. Vidu pri Vipavi. — 1870. Sedan se vda; Napoleon III. vjet. — 1872. † Pavel pl. Denis, zgraditelj prve železnice na avstrijskem kontinentu.

3. septembra. — 1458. Državni prevrat Jurja Podébradskega, priznanega voditelja utrakvistovske stranke. — 1796. Nadvojvoda Karel premaga Francoze pri Würzburgu. — 1852. * Pesnik Franc Serafin Cimperman v Ljubljani. — 1854. † Mladinski pisatelj Kristof pl. Schmid. — 1877. † Francoski državnik Ad. Thiers. — 1883. † Ivan Serg. Turgenejev.

4. septembra. — 401. pred Kristom. † Ciril Mlajši pri Kunaksi. — 1824. * Skladatelj Anton Bruckner. — 1852. * Pisatelj Janko Kersnik na Brdu. — 1870. Francoska se proglasi za republiko.

5. septembra. — 1566. † Soliman II. pred Sigetom. — 1585. * Francoski državnik Richelieu. — 1733. * Pesnik in pisatelj Wieland. — 1771. * Avstrijski nadvojvoda Karel, zmagalec v bitkah pri Ambergu in Würzburgu (1796), pri Ostrachu (21. marca 1799), pri Stockachu (25. marca 1799), pri Caldieru (1805) in pri Aspernu (1809). — 1791. * Skladatelj Meyerbeer. — 1905. Ruska in Japonska skleneta mir.

V Kranju, dne 29. avgusta 1908.

Deželni zbori češki, galiski, salcburski, štajerski, koroski, moravski, šleski, predarlberski so sklicani na 15. gorjuevstrijski, tirolski in goriski na 22. septembra, bukovinski na 5. oktobra. Ker se snide državni zbor baje 3. novembra, se pričakuje da deželne zbornice daljše zasedanje. Največje zanimanje je za češki deželni zbor, od katerega je lahko odvisno marsikaj za bodoči razvoj razmer v državnem zboru. Ne le kako se bodo gledali Čehi in Nemci, temveč tudi kako bodo razne češke stranke, ki so v državnem zboru združene, nastopale v deželnem zboru, je važno za bodočnost v parlamentu.

Salcburški deželni predsednik grof Saint Julien je umrl. Za naslednika se imenujeta grof Wolfgang Chotek in sedanji bukovinski predsednik dr. Oktavian vitez Bleyleben.

Srbski patriarh Zmajanović, ki je bil pred kratkim izvoljen na srbskem cerkvenem zboru v Karlovcih, ni potrjen od vladarja, baje zato ne, ker ne zna madžarsko. Za to reč je seveda odgovorna ogrska vlada, ki hoče imeti na vseh mestih svoje kreature. Na ta način sploh ne voli kongres patriarha, ampak po ovinkih ga imenuje ogrsko ministristvo.

Avstro-Ogrska ima baje resen namen, aneksirati Bosno in Hercegovino. Poroča se, da se je obrnila na velevlasti, ki so podpisale berlinski ugovor z vprašanjem, kakšno stališče bi zavzela ob spremembi državno-pravnega položaja okupiranih dežel. Uvedba ustave v Bosni in Hercegovini baje ni mogoča brez take državnopravne spremembe, to se pravi brez aneksije. Zdi se nam, da je stvar postavljena na glavo. Avstro-Ogrska bi morala najprevo pokazati, kakšne namene ima z Bosno in Hercegovino, potem bi se ji lahko dovolilo, da izpremeni okupacijo v aneksijo. To bi bila vsaj garancija za ustavo. Same obljube avstro-ogrskih diplomatov je nekoliko majavo jamstvo.

Avstro-ogrška vlada je dala nekaterim svojim častnikom, ki so bili odposlani v Macedonijo k omdotni reformni žandarmeriji, dopust, druge je pa zbrala v Skoplju. To je posledica zadnjih dogodkov na Turškem, ki so tudi na Macedonijo močno vplivali. Reforme, ki so jih hotele evropske države vpeljati tam, so nezmislne, odkar ima Turčija več svobode, kakor marsikatera druga država. Tudi ruska in francoska vlada je storila s svojimi častniki to, kar avstrijska. Od italijanske in angleske se pričakuje to v bližnjih dneh.

V Maroku se je zgodila zelo važna sprememba. Oфициelni sultan Abdul Aziz je bil v bitki pri El Keloua popolnoma pobit; v Tangerju so razglasili njegovega nasprotnika Mulej Hafida za sultana. Poraz Abdul Aziza je spravil francosko vlado, ki ga je podpirala, v veliko zadrego. Posl. Jaurès jo je bil dovolj svari, pa vse nič ni zaleglo. Sedaj pač tudi Franciji ne bo nič drugega kazalo, kakor priznati novega sultana. Nemški Viljem je baje že brzojavil Mulej Hafidu, da ga prizna za sultana, če se zaveže, da se bo ravnal po algeziraški pogodbi.

V Carigradu je v nedeljo zgorelo toliko hiš, da se še sedaj ne morejo prešteti vseh. Stvar ima tudi političen pomen, ker je bil menda požar podvržen od Staroturkov. Čeni se, da je zgorelo 6000 hiš, vse v mohamedanskih mestnih okrajih.

I. zlet gorenjskih sokolskih društev v Kranju.

Konec.

Iz srca je govoril

g. dr. Valentin Štampihar vsem zbranim, in mo-gočen sokolski odziv, trikratni «Nazdar», je z-oril tudi iz tisoč grl, godba pa je zaigrala sokolsko koračnico.

Zahvalil se je

za pozdrav starosta slovenske sokolske zveze brat dr. Oražen. «V trdnjavi slovenstva in napredka smo se zbrali, da manifestiramo sokolsko idejo. Zadnji čas je, da prodere sokolska misel med nas Slovence vsepovsod. Osabni tujec se širi prevzetno, da bi nam ugrabil slovensko zemljo in nas potujcil. Kadar bo ves slovenski narod prepojen sokolskega duha, takrat mu bo zagotovljen obstoj in bodočnost. Veseli me, da je navzočega toliko zavednega občinstva. Hvala vsem za prisrčen sprejem, specialno hvala za krasne besede govornikove. Vsem kličem sokolski «Nazdar!» In zopet je zadonel po trgu «Nazdar» in «Živio».

Razhod.

Ob krepkem trobentanju ljubljanskih trobentačev pod vodstvom brata Bučarja so šle sokolske čete po mestu. Zopet se je vspalo gosto cvetje nanje od vseh strani. Dež je lil, kot bi hotel skušati potpežljivost in vztrajnost sokolsko. Videl je, da slovenski Sokol nima strahu pred tako elementarno silo. Nato so se Sokoli razšli.

Kosilo.

Kosili so Sokoli po raznih narodnih gostilnah. Povsod so bili sprejeti in postreženi nad vse ljubeznivo. In ko so zapeli par narodnih slovenskih pesmi, osvojili so si srca vseh, seveda predvsem lepega ženskega sveta.

Telovadba.

Dež le ni hotel ponehati in splošno se je že mislilo in tudi napovedovalo, da telovadbe ne bo. Proti stirim se je pa neprestano ulivanje izpod neba vendar nekoliko umirilo, dasi popolnoma dež ni ponehal, ampak je vedno mršalo po malem. Zato se je kljub temu vršila telovadba, ki jo je prišlo gledat nad 1500 oseb. Večina njih je zasedla prostor ob cesti v Ljubljano nad železnico, kjer je imela zlasti na proste vaje najlepši pogled. Pri telovadbi je sodelovala celjska narodna godba. Najprej je izvajalo 150 dečkov naraščaja proste vaje s palicami v dvojičah. Dasi so bili med njimi dečki stari komaj po pet let, vendar se je izvedba izvršila dobro. Bil je naraščaj iz Kranja, Jesenic, Javornika, Tržiča, Radovljice in Škofje Loke. Disciplinarno vodstvo posameznih oddelkov naraščaja nas je navdalo z najboljšim upom za bodočnost gorenjskih sokolskih društev. Vaje naraščaja je vodil brat Azman, načelnik kranjskega Sokola. Proste vaje, sestavljene za kranjski sokolski zlet, je izvajalo 80 članov kranjskega, jeseniškega, javorniškega, trziškega, radovljiskega in škofjeloškega Sokola. Te vaje, ki so zelo težke in komplicirane, so se izvajale izredno lepo. Telovadci so bili vsi izvrstno izvežbani. Ponavljala se je vsaka vaja štirikrat in je bila n. pr. druga izvajana naravnost vzorno. G. bi teh vaj so jako moderni. Občudovali smo lepa telesa telovadcev, krepke postave, od sonca ožgane zagorele obraze. Izvršene so bile vaje na lepo godbo s 4. vsesokolskega zleta v Pragi. Celjska godba je pod vodstvom g. Koruna izborno resila te točke. Vaje članstva je vodil brat Evgen Sajovic, nadzornik gorenjskih sokolskih društev. Sledila je telovadba na orodju. Gorenjska župa je nastopila v 7 vrstah in sicer: ena vrsta Kranj, miza — gorenjska vzorna vrsta, bradlja — ena vrsta Kranj; konj vzdolž — ena vrsta Loka, bradlja — ena vrsta Kranj, koza — ena vrsta Radovljica, bradlja 1 vrsta Jesenice, drog. V teh vrstah je telovadilo 52 telovadcev. Telovadilo se je lepo, zlasti na bradlji je gorenjska vzorna vrsta dosegla krasne uspehe. Vsi telovadci so se potrudili, da so storili vse, kar je bilo v njih močeh. S to telovadbo na orodju je gorenjska župa pokazala svojo sokolsko zrelost. Kdor je videl zbrane Sokole z Gorenjskega in njih delo, vzbudila se mu je vzpričo tako zdatnega sokolskega naraščaja in moštva misel, da gorenjski narod lahko z mirno vestjo sprejme boj, ki se mu ponuja. Prepričani smo, da bo z delom izšel kot zmagovalec iz njega. Vsi telovadci kakor tudi oni, ki so izvajali proste vaje članstva in naraščaja, so bili burno aplavdirani pri vsaki točki. Na to je nastopila matica vsega slovenskega sokolstva, Ljubljanski Sokol, ki je postavil vzorno vrsto. Ta je telovadila na bradlji in napravila tri skupine pod skušenim vodstvom Zveznega načelnika staroste ljubljanskega Sokola, očeta slovenskega sokolstva, brata dr. Viktorja Mursika. V vrsti so bili bratje Bukovnik, Malner, Porenta, Štibil, Vidmar, Thaler in Miklavc, torej tekmovalci iz mednarodne tekme lanskega vsesokolskega zleta v Pragi in drugih tekem slovenskega sokolstva. S svojim nastopom so dosegli višek priznanja; izpeljava vaj je bila neprekosljiva. Ljubljanska vrsta bi bila nastopila še na drugo, a dež, ki se je jal usipati vedno gostejše,

je preprečil ta namen. Na drugo bi bila ta vrsta še pokazala, kaj zna. S tem je bilo telovadbe konec. Gmotno se sicer ni dosegel pričakovan uspeh, moralen uspeh je bil pa tak, da boljši biti ni mogel. Tak moralen uspeh želimo vsakemu drugemu društvu ob lepem vremenu! Slabo vreme ni nič vplivalo na sokolsko delo v Kranju. Telovadbo so prisli gledat tudi Čuki. Upamo, da so se naučili marsikaj koristnega in zdravega.

Nameravana yeselica v «Zvezdi»

se vsled dežja, ki je z novo silo lil, ni mogla vršiti tam, ampak se je občinstvo zbralo v sokolovi telovadnici. Da je bil sicer obširni prostor premajhen, se nikakor ni čuditi, kajti prislo je na zlet mnogo občinstva iz vseh gorenjskih krajev zlasti mest, pa tudi iz Ljubljane in drugod. Pri veselici je sodelovala celjska narodna godba, okreplela željnimi gostom so pa stregle vrle kranjske gospe in gospodične pod načelstvom gđc. Karle Sajovičeve. Načelnic za prodajanje šampanjca je bila gospa Majdičeva, za jektivne gđc. Karle Sajovičeva, za vino ga. Valenčičeva in gđc. Nuša Sajovičeva, za pivo ga. Kokaljeva in ga. Formandlova, za piškote ga. Pirčeva, v kavarvi ga. Sedejeva, sopki in razglednice so se pa prodajali pod načelstvom gđc. Anice Sajovičeve. Dame so bile okrašene s pentljami, kokardami in cveticami v lasih. Narodne noše so bile slikovite. Kmalu se še v dvorani razvilo najneprišljenejše veselje kot sploh na sokolskih prireditvah. Vesele pesmi so se pele vsevprek, čuli so se pa tudi govori pčini navdušenja. Brat Janko Sajovic, starosta kranj. Sokola, se je zahvalil vsem Sokolom in občinstvu za udeležbo in izražal upanje, da pridejo na vse prihodnje sokolske prireditve po Gorenjskem. Brat dr. Kušar je poudarjal potrebo skupnega sokolskega delovanja. Potem ga ni, ki bi nas premagal. Slovensko zemljo hočemo braniti do zadnje kaplje krvi, niti pedi je ne sme priti tujcu v roke. Brat Engelbert Gangl je kot zastopnik delavskega mesta Idrije želel, da prodre sokolska ideja v zadnjo kmečko kočo. Že pri zibelci se začne sokolska vzgoja! Vesel je, da je narodno ženstvo v službi sokolstva. Našo slovensko mladino, zlasti žensko, moramo navdušiti za sokolske ideje. Gospodarji hočemo biti na svoji zemlji. Naj živi, naša mladina! Ako je ona naša, niso izgredna pota Slovencev! Živahno odobravanje je sledilo vsem trem govorom.

Odhod.

Prekmalu je prisel čas odhoda zunanjih Sokolov. Težko se je bilo ločiti od prijaznih gostiteljc in gostiteljev. Med udeleženci slavnosti smo opazili med drugim deželnega poslanca dr. Vilfana (v kroju kot starosta radovljiskega Sokola) in Gangla (v kroju), ter dr. Trillerja in Cirila Pirca.

Godovi prihodnjega tedna:

30. Ljutomir, Milka; 31. Rajmund, Mildrag; 1. septembra Fgidij, Mladin, Smina; 2. Stefan, Miljeva; 3. Evtjenija, Rožica; 5. Lavrencij, Nedeljko.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden;

1. na Skaručni, 4. v Preski pri Medvodah.

„Kdor jemlje mladini materni jezik, ji krade razum in življenje in oropa narod časti in pravice.“ Tako je dejal veliki nemški pesnik Herder.

Novičar.

Državna podpora za pomanjkanje krme. Poljedelsko ministristvo je dovolilo za olajšanje pomanjkanja krme na Kranjskem nove državne podpore 300.000 kron. Skupna podpora za Kranjsko znaša torej 500.000 kron.

Od državne železnice. Premeščena sta stavbni asistent Rudolf Bittner z Jesenic v Gorico in Avgust Spiegel, stavbni asistent iz Ljubljane na Jesenice.

V Cerkljakh priredi «Vesna», gorenjsko akad. ferijalno društvo vrtno veselico in uprizori «Rokovnjače», narodno igro v petih dejanjih s petjem, v korist svojim ljudskim knjižnicam. Prireditev se vrši 8. septembra. — Kdor se hoče dobro in pošteno zabavati, naj naredi tega dne kratek izlet v prijazne Cerklje in ne bode mu žal. V Kranju bodo nalašč v ta namen pripravljani dolgi vozovi, na katerih bo na vsakem na razpolago okrog 20 sedežev. Natančnejša pojasnila, vabila in raspored slede v kratkem.

Veš luči! Neumljivo nam je, zakaj uprava trziške železnice toliko stedi z razsvetlavo. O tem nam piše prijatelj našega lista, da vlada na nakijskem kolodvoru včasih — če prideš malo preje na postajo — prava egiptovska tema. Vemo dobro, da v tem oziru ne zadene nobena krivda g. postajenačelnika v Naklem, saj on ni postavljen za to, da bi prizigal na kolodvoru luči in pometal čakalni prostor, toda uprava železnice je dolžna skrbeti, da bodo potniki ljudje v bližnjem se zimskem poletju imeli bolj razsvetljene prostore na kolodvoru. Toliko smemo menda zahtevati!

Za pogoreloe na Sleda je ministristvo dovolilo 5000 kron podpore.

Poročil se boče dne 2. septembra t. l. v Ljubljani gospod Gašper Frantar iz Kranja, sedaj uradnik tržaške branilnice, z gospico Pavlo Rakovec iz Ljubljane. Bilo srečno!

Iz Stražišča. Kakšne razmere vladajo pri nas, odkar gospodarita župnik Šarc in kaplan Traven, je skoraj neverjetno. Zdaj zidata svojo zadrugo, seveda se za stavbene predpise prav nič ne brigata. Javno pot, katere uporabo imajo celo nekateri posestniki vknjiženo, sta kratkomalo zazidala in baje celo se sosedov svet. Čez pot so izkopali temelj za novo poslopje in začeli zidati, da bi vsaj ponoči razsvetlili razdrto pot, da bi se ne prigodila kaka nesreča, a gospodom iz farovža je itak vse dovoljeno. Prosimo slavno okrajno glavarstvo, da potrebno ukrene, in farovskim gospodom dopove, da tudi zanje veljajo postave.

Zopet nesreča na tacsenskem brodu. Pred kratkim smo povedali dovolj jasno, da je že skrajni čas, da izginijo predpotopni brodovi na najbolj obiskanih prehodih čez Savo, ker vožnje z brodi pomenijo na naraslih valovih smrtno nevarnost za ljudi in živino. Takrat sta padli z broda v Tacnu dve ženski ter utonili. Dne 20. t. m. bi se bila na istem brodu kmalu zgodila zopet velika nesreča. Posestnik Česen je hotel na brodu prepeljati voz kamenja s konjaki priprego. Ker pa je brod kratak, so nekaj splasnjeni konji pretrgali zatvornico ter padli v visoko narasle valove. Zgodila bi se bila brezdvomno velika nesreča, ako bi ne bil posestnik brž porezal vajeti in presekal oje, da so konji splavali po valovih. — A oblasti bodo še vedno čakale na nove nesreče, preden odpravijo nevarne brode ter prisilijo poklicane korporacije, da zgrade mostove.

Na Triglavu je ponesrečil dunajski turist Karol Wagner. Po dolgem iskanju so ga našli na sosedni strani Triglava v skoraj nepristopni razpoki. Wagner je zrtev lastne predrznosti, ker je hotel priti brez vodnika čez strmo steno, katere ni še nihče preplezal. Tudi ni bil zadosti pripravljen za tako turo. Wagner je star 22 let, po poklicu bančni uradnik.

Na Bled je prišel trgovinski minister Fiedler s soprogo, ki ostane 14 dni ondi. Stanuje v hotelu Louisenbad.

Novo brigadnice najnovejše konstrukcije je dobilo ognjeasno društvo v Mavčicah pri Kranju pri trdku Smekal v Zagrebu.

Tolovajski napad na učenca. Pred 14 dnevi so napadli v zavetišču v Sangradu 12 letnega učenca Bolharja iz Ljubljane fantje Žargaj, Močnik in Slenc, prave pristne klerikalne cvetke. Zvabili so ga v gozd, da mu bodo nekaj podarili in ko so prišli tja, so ga vrgli ob tla. Dva sta ga držala za obraz, Slenc, mežnarjev sin, mu je prerezal z nožem srajco in ga zabodel v desno stran prsi. Napadalci so naznanjeni sodišču in je bila 21. t. m. obravnava. Zeleti je, da sodišče občutno kaznuje te sirovine. Zakaj ni «Slovenec», ki ima tako točne vesti iz Sangrada, nič poročal o tem napadu?

Kako ozdravimo pijanca? Pred nekaj dnevi je prikolovratil na tukajšnji kolodvor pijanec-mofakar. Bil je tako močno vinjen, da ga izprevodniki niso mogli pustiti v voz, da bi se odpeljal z vlakom. Zato je začel razgrajati po kolodvoru in to je dalo povod službojočemu uradniku, da ga je ukazal proč odvesti. Hudomušna dva delavca, ki sta imela izvršiti ta ukaz, peljeta pijanca k vodnjaku in ga začeta oblitati. Kmalu se je pokazal dober učinek mrzle vode. Po par krepkih poljih se je začela možu vračati zavest, da se je popolnoma stremzil. Je li se je zahvalil delavcema za nepristojen tuš, to nam pa ni znano.

Za tujski promet v Bohinju. Dne 17. t. m., ravno na predvečer rojstnega dne Nj. Veličanstva, je bilo slovesno otvorjeno podjetje gosp. Ravhekarja v «Ukancu» («v koncu») bohinjkega jezera — hotel «Zlatorog» s novoizdanim poslopjem za stanovanja. Obe zgradbi, ki sta pravi kras «Ukance», je blagoslovil g. župnik Berlic. Pri večernem okrepčilu, ki ga je priredil nato gosp. Ravhekar, smo opazili mnogo odličnih gostov, g. sodnega nadsvetnika Martinaka, gospoda ravnatelja Pirca, g. Prosenca z obitelji i. t. d. Čuli smo tudi nekaj prisrčnih pozdravov in napitnic, med drugimi bratom Čehom in Hrvatom, ki se bili prišli občudovati krasni naš Bohinj. V imenu Čehov je nazdravil in zahvaljeval prav prisrčno gosp. mestni fizik iz Prage. Vse pa je preslavljalo občudovanja vredno podjetnost in marljivost gosp. Ravhekarja, ki je nam Slovincem zgradil prvi tako udobno zavetišče ob bohinjkelem jezeru in vse je izražalo željo, naj Bog obilno blagoslovlja njegovo podjetje. Hotel «Zlatorog» ima res krasno lego, prav udobno kakor «Aljažev dom» v Vratih. Kroginkrog te obdaja venec nebotičnih vrhov, nič ne moti tihega planinskega miru, le «Savica, hči kraljeva» ti grmi na ušesa, ki je prav s prostim očesom odtod opaznejše lahko vsak čas. Odtod je tudi pripravna izhodišče za razne ture: na Bogatina (kakih 5 ur), tez Komno v Seč, na Triglav preko sedmerih jezer i. dr. Sicer pa, če obiščeš bohinjke jezero in Savico, ne moreš najti pripravnejšega kraja za okrepčilo kot hotel «Zlatorog». In kdor ljubi za par mesecev mir v gorakem zatikju, da si okrepi živce in celo svoje telo in komur se počeli po prijetni topli ali mrzli kopeli, temu sedaj ni treba iskati takih prostorov v daljnem svetu, ker mu nudí iste «Zlatorog» koncu bohinjkega jezera.

Sveta dolžnost nas Slovencev vseh je, da to podjetje res kar mogoče podpiramo! Na večer se je v proslavo prihodnjega dne zažgal oh jezeru kres, vmes so pokale in se žarile rakete v krasnih barvah, v jasno, zvezdnato noč pa so zveneले ljubke, domače pesmice. Prepričali smo se, da je gosp. Ravhekar res mož na svojem mestu. Njegovo ime nam jamči za solidno in gostoljubno postrežbo, v čemur mu stoji ob strani njegova ljubezniva gospa soproga in ostala družina. — V proslavo rojstnega dne presvitlega vladarja je bila tudi na bohinjkelem jezeru dne 18. t. m. zvečer razsvetljava. — Ob jezeru biva sedaj že dlje časa gosp. dež. predsednik baron Schwarz.

Nesreča v Sangradu. Viktor Koman si je na gugalnici v Sangradu zlomil nogo. Prepeljali so ga v Ljubljano.

Nemarno razmere. Z Bleda pišejo: Ravno pod starim gradom — sedaj lastnina g. Muhra — so postavili čestilci našega pevca-prvaka skromen spomenik Prešernu na čast z nadpisom dobro znane kitičice o «podobi raja». Domačin in tujec bi gotovo radošno porabil priliko, bivajoč ob čudeznem jezeru, da bi si ogledal to bajno pokrajino, recimo z vzvišenega stališča, kakor je n. pr. blejski grad. A tega ne more in ne sme storiti, ker je pristop in vhod na vseh, k gradu spadajočih potih zabranjen! — Ne samo dejstvo, da so vsa stališča pod gradom — kolikor je privatne lastnine — prepovedana, je vsega obžalovanja vredno, — protestirati moramo kar najodločneje, da so ti prepovedni napisi ali samo nemški, ali pa v nemškem jeziku na prvem mestu! Knez Windischgrätz ima tudi na svojem zasebnem ozemlju postavljene tablice s prepovedjo, a tu stoji napisano: «Prepovedan vhod» — na drugem mestu spodaj pa: «Verbotener Eingang». Knez dokumentira s tem, da živi na čisto slovenski zemlji! — Teh žalostnih razmer bo konec tedaj — ko dežela kupi blejski grad z jezerom! In to naj se zgodi kmalu — če ne bode morebiti — prepozno! Dixi.

Jubilejno premovanje na Boh. Bistrici. Letošnje premovanje žrebetnih kobil in žrebec na Boh. Bistrici, ki se je vršilo 31. julija, smemo imenovati jubilejno. Prostor, kjer se je isto vršilo, namreč pri gradu, ali, kakor pravimo pri Gospodu, je bil lično ozaljšan s cesarsko podobo in primernim napisom. K premovanju je prihlet predsednik kmetijske družbe in konjerejskega odseka blag. gosp. Franc Povše in vet. nadzornik Pavlin. — Konjereji so prignali dokaj zares lepih kobil z žrebeti in žrebec; žal, mnogi so žrebeti že pred premovanjem prodali. — Skrbni konjereji so dobili pri premovanju poleg denarnih daril tudi jubilejne srebrne svetinje z letnicami 1848—1908. Pomenljivi spomin! Pri tej priliki je kupil konjerejski odsek dve mladi kobili pingavske pasme in sicer eno triletno od Martina Torkarja, posestnika na Bistrici, za 1600 K in drugo od Fr. Logarja, tudi posestnika iz Bistric, za 1000 K. Lepi vsoti za mlado žival! Prvo je prevzel za polovično ceno Matevž Zvab iz Lepenje, drugo pa gosp. prelat Andrej Kalan za Marijanišče. Z nakupom domačih žrebetnih kobil v deželi, konjerejski odsek konjereji najbolje podpira in daje domačim konjerejem veselje in pogum.

Frankfurtarice v Kranjski gori. Kakor obično proslavil se je tudi letos v Kranjski gori cesarjev rojstni dan. Mogočno so plapolale slovenske zastave kot znak naše zvestobe. In tu se je zgodilo, o čemer bi nihče še sanjati ne mogel. Tu v Kranjski gori, kjer ni niti enega Nemca, so bile ta dan prvokrat razobešene frankfurtarice. To je velik, ostuden madež v zgodovini Kranjske gore, ki žali naš kranjskogorski ponos in našo narodno zavest tako globoko, da moramo najti zadoščenja, bodisi na ta ali na drugi način. Razobesil jih je na svoji ostarjici oni razupiti Tajč-Košir, ki je za Judeževe groše izdal svoj narod in pljunil na svojo lastno mater. Mimoidoč ljudi so ogorčeno protestirali, v njih dušah pa je rasel stari srd, ki ga goje do njega, ker poznajo njega in zgodovino njegovega življenja. . . Pa niti županovemu povelju se ni hotel pokoriti in občinski organ je bil primoran sam s silo odstraniti sramotilne zastave, ki so bile razobešene cesarju v zasmeh in Slovincem v sramoto. Da ni bil delavnik, ko je bilo vse delavno ljudstvo izven vasi, bi bilo prišlo do burnih prisilov in Tajč-Košir bi bil spet enkrat čutil slovensko pest na svoji nemačurki buči. Res je, da smo potrpežljivi, a vsaka potrpežljivost prikipi enkrat do vrha, tako tudi naša. Če misli Tajč-Košir, da sme s frankfurtaricami zasmehovati Avstrijo, naj se še nikar ne drzne z njimi izzivati slovenski narod. Pomisli naj, da živi na slovenski zemlji in da je Slovenec tisti, ki mu reže kruh. Če se bomo mi ravnali po gestu «Svoji k svojim», bo odšel njegov sin kot cunjar iz Kranjske gore po svetu, kot je prišel njegov oče kot cunjar k nam.

Pedpore — blejskim pogorelcem. Z Bleda poročajo: Naši pogorelci še vedno čakajo, kdaj jim bo pomočni odbor razdelil zanje nabrane darove. Dva meseca bo kmalu preteklo, odkar jih je začela nesreča, pa še nikjer ni videti začetka pripravljanja in prezidovanja starih pogorelih hiš. Na eni strani jim to brani regulacijski načrt, ki je menda jako lep, pa nezvedljiv, na drugi strani pa pogorelce zadržujejo s podporami, čeprav imajo na 20 tisoč kron nábránega, kakor se govori. «Slovenec» je pisal: Nujna pomoč je potrebna.

Dvakrat da, kdor hitro da. Dopsnik naj pojasni te besede, ki so prav lepe na papirju, pa jih lani mož praktično ne izvaja v pomočnem odboru. Se cesarskega daru 5000 K niso razdelili do danes med pogorelce. Poklicane oblasti bi se morale malo bolj brigati za to razdelitev, ki se še ni izvršila po cesarjevem namenu. G. Peternel je nabral par tisoč kron, pa jih je takoj razdelil. S tem je bilo ustrezno darovalcem, ki so želeli takoj v prvi obdaru povoncem, ki so bili res prve dneve najbolj pomoči potrebni; a po volji ni bilo pomočnemu odboru, ker ga ni vprašal za svet in za dovoljenje za razdelitev. Nekateri odborniki so g. Peternela trdo prijeli zaradi njegovega samostojnega postopanja. Njemu seveda je bil odgovor na take napade lahke, ker ve, da ima vse darovalce in vse pogorelce na svoji strani in ker ni odgovoren odboru, pač pa javnosti, kateri je že položil račun. Ko bo odbor isto storil in tudi popolnoma nepristransko postal, potem bo imel čisto in mirno vest, ker je storil svojo dolžnost, cesar pa danes še ne moremo reči.

Izlet v Vrata in otvoritev nove planinske poti. Slovensko planinsko društvo priredi dne 6. sept. t. l. izlet v Vrata in združi s tem izletom otvoritev nove poti na Prisojnik, ki jo je društvo letos nanovo zgradilo.

Lov na divje koze. Od 31. avgusta do 5. septembra 1908 se vrši na kamniških planinah (od Grintovca do Ojstrice in v predgorju) lov na divje koze. Občinstvo se uljudno prosi, da naj v tem času opusti hojo po kamniških planinah, da se ne zgodi kaka nesreča in se ne moti lov.

Veteransko društvo kranjskogorske je postavilo v Kranjski gori tik cerkve cesarju spomenik v proslavo njegovega 60letnega vladanja. Slavnost se vrši jutri. Igra jeseniška godba popoldne na Urbanjevem vrtu.

Nesreča na Stolu. V soboto, dne 22. t. m. se je ponesrečil na Stolu gospod dr. Windhör, sodni svetnik iz Badena pri Dunaju. Nad ovcarsko koč mu je na stezi izpodletelo in je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo v členu. Njegov spremljevalec je šel po pomoč na žirovniško planino. Prinesli so ga žirovčani v gostilno gospe Marije Čop v Žirovnici, kjer mu je gospod dr. Jelovšek uravnal nogo. Upati je, da bo ponesrečenec kmalu okreval.

Stare šolske poslopje v Šiški je prevzela občina Zgornja Šiška za vsoto 38.502 K. S tem je preprečena namera nemškega sulfearjna, ki je bil tudi med ponudniki, da bi dobil na najlepšem prostoru v Šiški lepo urejeno šolo, in ustrezno zgornješišenski občini, ki bo s prihodnjim letom otvorila lastno šolo. Zaslug za to gre zavednemu občinskemu zastopu Zgornje Šiske, pred vsem g. županu Zakotniku.

Iz Kamnika. Prvo slovensko pevsko društvo «Lira» napravi na Mali Šmaren, dne 8. septembra v prostorih zdravilišča v Kamniku koncert v proslavo umrlega skladatelja dr. Gustava Ipavca. Sporred bode sestavljen iz samih skladb rajnega slavljence. Niso bobneše njegove skladbe, toda narodu našemu so najbolj povšeč in to vsled milobe, ki veje iz vsake teh preprostih a vedno lepih pesmi. Umrlih naših velikih mož ne moremo lepše proslaviti, če svetu pokažemo vrednost njihovega truda in dela.

Umobolnega Ivana Trčaja iz Gorij pri Radovljici so oddali v blaznico na Studenc.

V čeburu vode utonila. Dne 26. t. m. popoldne okrog 4. ure je utonila v Domžalah v čeburu vode na vrtu dveletna hčerka vrtnarja J. Sihrija.

Gač je pičil v Preddvoru pri Kranju v desno nogo Ivano Tičar.

Bistrico boče regalirali pri lhanu. Zadržni je stopila tam tako močno čez bregove, da je napravila veliko skode.

Podporno društvo izučnih čevljariskih pomočnikov v Trzinu vabi na slavnost desetletnega obitanka podpornega društva izučnih čevljariskih pomočnikov, ki se vrši dne 30. avgusta 1908 v prostorih gosp. Jože Kayčiča. Sporred: 1. Ob 8. uri zjutraj darovanje sv. mase v župni cerkvi. 2. Ob 5. uri popoldne veselica. 3. Med veselico petje. Pri veselici sodeluje domača tovarniška godba. Vstopnina 50 vin. za osebo.

Ger. akad. far. društvo «Vesna» vabi na vrtno vesalico, ki jo priredi dne 8. septembra 1908 v Cerkljah na vrtu preblagorodnega gosp. Ivana Hribarja, župana in poslanca ljubljanskega. Vspored: 1. Rokovnači. Narodna igra v petih dejanjih s petjem. 2. Prosta zabava. Ples. Začetek ob 8. uri popoldne. Vstopnina: Sedeti 1 K. Stoječa 50 v. Čisti dobiček je namenjen društvenim knjižnicam, pred vsem ljudski knjižnicah v Cerkljah. K obilni udeležbi uljudno odbor.

Kranjska deželna zveza za promet tujcev je imela v soboto občni zbor. V novi odbor so izvoljeni v I. skupini gg. dr. pl. Andrejka (Postojna), dr. V. Foerster, prof. Orožen in hotelir Peternel (Bled); v II. skupini gg. dr. Krisper, župnik Piber (Boh. Bistrica), kanonik Sušnik; v III. pa gg. dr. Demšar, restavrator Kenda, dr. Lavrenčič. Revizorja sta gg. Govekar in Lintner.

Občni zbor akad. far. društva «Prosveta» se vrši 8. kimovca ob 8. uri zvečer v levi dvorani hotela «Iirija», Ljubljana, Kolodvorske ulice s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapiskov, 2. poročilo

predsednika, 3. poročilo odbornikov, 4. poročilo preglednikov, 5. poročilo podružnic in odsekov, 6. volitev predsednika, 7. volitev odbora in namestnikov, 8. volitev preglednikov, 9. eventualni samostojni predlogi, 10. slučajnosti. — Samostojne predloge je treba najmanj 48 ur pred občinam zborom vpsolati odboru «Prosvete», Ljubljana, «Mestni dom». Gostje in prijatelji društva uljudno vabljeni!

Prostovoljno gasilno društvo v Stražišču pri Kranju priredi v nedeljo, dne 6. septembra 1908 veliko ljudsko veselico v Stražišču na Pantah. Na sporedu je: Koncert slavne društvene godbe iz Gorican. Srečolov, saljiva pošta, koriandoli in korso. Prosta zabava. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta. Za točno in izbornu postrežbo kakor tudi za izvrstno zabavo bo v polni meri skrbnjeno. Točilo se bo tudi vino iz uzorne državne kleti v Novem mestu. Čisti dohodek je namenjen za ustanovitev društvene bolniške blagajne, zato se vsako preplačilo hvaležno sprejme. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica z istim sporedom na praznik dne 8. septembra. K obilni udeležbi vabi najljudneje odbor.

Porotniško sasedanje v Ljubljani se začne 31. avgusta in traja do 9. septembra. Med drugimi bo dne 1. septembra obravnava proti Valentinu Staretu s Česnjice v Bohinju radi uradnega poverjenja, dne 3. septembra pride na vrsto Janez Juvan z Velesovega radi hudodelstva uboja; naslednji dan Jakob Berčič iz Stare Loke radi hudodelstva posilstva; dne 5. septembra pa bo obravnava proti Jakobu Kapovcu z Visokega zaradi hudodelstva uboja.

Ustanovi obični zbor telovadnega društva «Sokol» v Železnikih se je vršil dne 28. avgusta pri zelo mnogobrojni udeležbi v najkrajšem redu. Shoda se je udeležilo tudi nekaj bratov iz Škofje Loke, za kar jim srčna bratska zahvala! Izvoljeni so sledeči bratje: Ivo Demšar, starosta, Jakob Dermota, podstarosta, Zvonko Pengov, načelnik. Odborniki: Gabrijel Thaler, Košmelj Franc st., Vidmar Franc, Kosen Janko, Klopčič Matej, Demšar Karol, Helmich Bogomir, Dolenc Karol. — Namestnik: Košmelj Jos., mesar. — Preglednika: Anton Hafner, Košmelj Jos., akad.

Vabilo na veselico, ki jo priredi sevška kmetijska podružnica na mali Smaren, dne 8. septem. 1908 ob pol 3. uri popoldne v prostorih g. Jakoba Pogačnika v Logu. Spored: Petje, srečkanje, ples, prosta zabava. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

V žolski odsek obrtne nadaljevalne šole v Kamniku je izvoljen kot zastopnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani g. Janko Grašek, trgovec v Kamniku.

Železnica na Triglav. Železnisko ministarstvo je dovolilo dr. Steinerju, da sme začeti s predelili za železnico nižje vrste od postaje Bohinjska Bistrica čez Sv. Janez in Stare Fužine na vrh Triglava. Dovoljenje velja za eno leto.

Tatvina. Celovškemu sodišču so izročili podkovskega pomočnika Franca Ferlana iz Javorja, ker je v Zrelcu na Koroskem svojemu mojstru Gasperlinu poveril 64 K, svoji sestrični Marijani Tušar v Hotavljah pri Poljanah nad Škofjo Loko pa ukradel 120 K.

Prva žrtov prepovedi goldinarske vrednosti. Konfektor Lazar Königstein v Moravski Ostravi je bil zatožen pri glavarstvu, da se poslužuje v svojih izlozkih oknih poleg kronske vrednosti tudi še goldinarske. Glavarstvo ga je obsodilo na 5 K globe. Torej proč z goldinarsko vrednostjo!

Prste je zmečkala v Kropi mlaticnica Matiju Pesjaku.

Mlekarski zadrugi v Komendi pri Kamniku je nakazalo poljedelsko ministarstvo 3000 K.

Zapril se v Gorici 81letno kuharico Marijo Trampus iz Medvod, ker je hodila okoli brez posla in ker je baje okradla svoje gospodarje v Celovcu.

Neureča. V ponedeljek dopoldne se je pri zgradbi jezu ob Grubarjevem prekopolu tesar Ivan Danej iz Trzina tako usekal s sekiro v levo nogo, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

Narodna društva v Šiški prirede v proslavo cesarjevega jubileja dne 18. septembra o priliki blagoslovljenja novega žolskega poslojpa veliko vrtno veselico v prid zanemarjene in revne mladine v Šiški.

Telovadno društvo «Sokol» v Radovljici priredi v nedeljo, 30. t. m. javno telovadbo na vrtu g. Avenika v Begunjah. Spored: Deški naraščaj; Vaje s palicami. Članstvo: I. Proste vaje z I. zleta gor. sok. društva v Kranju. II. Orodna telovadba. III. Skupina. Po javni telovadbi prosta zabava. V slučaju neugodnega vremena se vrši javna telovadba 6. kimevca. K obilni udeležbi vabi odbor.

Koliko ljudi umre vsako minuto? Nekdo je izračunal, da umre na celi zemlji na leto 50 milijonov ljudi, to je na dan 137 tisoč, na uro 5700, na minuto 95.

Sokoliska slavnost v Zürichu, oziroma otvoritve «Sokolskega doma» v Zürichu se vrši v soboto in nedeljo dne 30. t. m. To bo prvi «Sokolski dom» na Slovenskem in ker je širovski «Sokol» eden najdelavnejših — videli smo to pri

notranjskem zletu v Logatcu — je pričakovati, da se tega slavlja udeleži v častnem številu slovensko Sokolstvo kakor tudi drugo narodno občinstvo.

† Dr. Gustav Ipavc. Dne 20. t. m. je ob 8. uri zjutraj po daljši bolezni umrl v St. Jurju ob južni železnici g. dr. Gustav Ipavc v 78. letu starosti. Pokojnik, zdravnik, je eden najboljših slovenskih skladatelj, lastnik zlatega zaslužnega križba s krono, častni župan sentjurski, častni občan več okoljskih občin i. t. d. Njegovo delovanje je bilo za trg St. Jur in okolico plodno, tako v zdravniškem, narodnem in gospodarskem oziru. N. v m. p!

Povratnih listkov na avstrijskih državnih železniceh ne bo več od 1. oktobra 1908 dalje in sicer za brzovlake za promet med Dunajem I. na eni strani ter postajami Beljak (južni kolodvor), Blaško jezero, Trbiž, Ponteba, Celovec (glavni kolodvor), Jesenice, Bled, Lesce, Bohinjska Bistrica, Podbrdo, Gorica (državna železnica), Opčina in Trst (državna železnica) na drugi strani.

Davčna moč Nemcev na Kranjskem. «Slov. Branik» poroča: Iz uradne statistike je razvidno, da so plačali leta 1904 Nemci od 3,843,256 kron vseh direktnih davkov le 107,406 K, torej komaj 3%, od indirektnih davkov 9,110,380 K pa tudi komaj 3%, tako, da ne plačajo Nemci na Kranjskem niti pol milijona, Slovenci pa okoli 13 milijonov kron davkov. Če pa primerjamo pravice, ki jih uživata obe narodnosti na Kranjskem na podlagi teh dolžnosti, pridemo do podatkov, ki so naravnost sramotilni za nas in se dajo razložiti le z veliko potrpežljivostjo našega naroda.

Cesar se udeleži velikih vojaških vaj na zapadnem Ogrskem dne 16., 17. in 18. septembra. Stanoval bo v nadškofovi palači v Vesprimu.

Madeže črne tinte v belem platu očistijo, če razgreješ nekoliko limoninega soka in namakaš v njem liso tako dolgo, dokler ne izgine popolnoma. Slednjič pa operi dotično tkanino v vreli vodi ali vrelem mleku.

Ako te je pičila čebela, osa ali kaka druga žuželka, odstrani najprej zelo, nato drgni dotično mesto močno z novo narezano čebulo. To sredstvo olajša bolečine in zabrani, da rana ne oteče.

Pražki občinski svet bo baje razpuščen. Stvar je značilna za avstrijske razmere sploh. Praška občina potrebuje cevi za nov vodovod. Ponudbo je naročila industrijska družba za železo, ki je nemška ter neka francoska tvrdka. Druga ponudba je bila za velik znesek dražja od prve, občinski svet pa je hotel nabavo vendar oddati francoski družbi iz narodnih obzirov. Višja svota bi šla seveda iz žepa davkoplavevalcev. Tudi za plinsko razsvetlavo potrebuje občina cevi. Tudi tukaj je francoska tvrdka ponudila dobavo za 28.000 kron dražje kakor nemška. Občina bi pa tudi to delo rajši oddala francoski družbi. Zaradi teh dogodkov hočejo razpuščiti občinski svet.

Zakaj ima država vedno denarja, ni danes nič kaj težko uganiti. Najhitreje je pripravljena na izdatke, če jih zahteva militarizem. Ko je zgoraj Zeppelinov zrakoplov, so se oglašali nekateri «patriotje» v Avstriji, da je naša država zastala v isti stroki in da je to nade vse sramotno ter da se mora to takoj popraviti. To je bila militarizmu voda na mlin. Že nekaj časa imamo vojaški zavod za zrakoplovbo, ki je doslej res stori prav malo pozitivnega. Ampak sedaj se mora to izpremeniti. Zenialnega človeka, ki bi rešil vprašanje zrakoplovbe, sicer Avstrija ne more pričarati. Ampak vojaški zavod se lahko izpremeni v zrakoplovbeni bataljon. Lahko se poveča število častnikov in moštva, lahko se pomnože izdatki, Noben pameten človek ne podcenjuje Zeppelinovega izuma; dokazal je, da se človek res lahko dvigne v zrak in da tam lahko plava v tisti smeri, ki si jo je sam izbral. Napredek je na vsak način veličinski. Ampak vprašanje zračnega letanja s tem vendar še ni definitivno rešeno; danes še se ne more reči, ali bo balon ali zračna ladja boljša in bolj praktična. Zato je nezmislno, razsipavati denar v take namene tam, kjer ni pogojev za uspeh, zlasti kjer ni izumiteljev, ki bi bili že dokazali, da res kaj znajo. Značilno je pa tudi to, da so se polastili vprašanja vojaški krogi. Tako je pač vedno v kapitalistični družbi; ob vsakem izumu, ob vsaki iznajdbi vzdigne najprej militarizem nosove kvišku in začne vpraševati, če bi se dalo s tem pospešiti ubijanje ljudi. Stara je želja človekova, plavati po zraku kakor ptič; če bi se ta želja izpolnila, bi se v družbi, ki služi ljudstvu, razmišljalo, kako more tak izum koristiti človeštvu. V kapitalistični družbi pa je prvo vprašanje, če se bo olajšala moritev. Pa pravijo, da se godi v sedanji družbi vse po božji volji. Lepa tolažba!

Prvi sestanek slovenskih svobododomislocev se vrši 7. septembra t. l. v Ljubljani. Udeležitev je dovoljena edinole onim, ki se prej javijo uredništvu «Svobodne Misli» (Vinogrady-Praga) in odposiljejo 1 K 10 vin. z natančnim imenom, da se jim izgotovi legitimacija. Posebnih vabil se ne bo razposiljalo. Pristop ima vsak resničen svobodomislec.

Koliko je ver na svetu? Rimskih katolikov je 264 milijonov, protestantov 185 milijonov, pravoslavni 110 milijonov, mohamedancev 187 milijonov, židov 11 milijonov; paganov je 125 mll-

jonov, budhistov, sintoistov itd. je 438 milijonov, indijcev 210 milijonov. Vernikov, ki verujejo v onega boga, je 757 milijonov, onih, ki verujejo v več bogov, pa 773 milijonov.

Trpljenje vojakov v nemški armadi. Minole dni je bila kazenska obravnava proti čeli vrsti gardnih podčastnikov, ki so na prav bestialen način trpinčili vojake. To je bivšemu artilerjskemu polkovniku Gädkeju dalo povod, da je v «Berliner Tagblattu» priročil članek o tej stvari. Gädke, ki se je pod svoj članek podpisal, pravi, da se v nobeni armadi na svetu tako zvinosno sirovo in sramotno ne trpinči vojaštva, kakor ravno v nemški. Take bestialnosti, take krutosti in sramotnosti so povsod nemogoče. Primerijo se vsakovrstne sirovosti in trpinčenja tudi drugod, a na Nemskem so kar v navadi. Polkovnik Gädke pravi, da se v nemški armadi ne vzgajajo vojaki, marveč «pretepeni psi» in zahteva, naj se za take predpostavljence, ki vojake trpinčijo, uvede kazens palico. Če mož, ki je v vojaški službi osivel, imenuje nemške vojake «pretepeni psi» in zahteva, da naj se podčastnike s palico uči človeškega čuta, potem si je lahko misliti, kake razmere morajo vladati v nemški armadi. Da, nemška kultura rodi čudne sadove.

Kako osoroži svoje ženo. Neki londonski časopis je prinesel nedavno navodilo mladim možem, kako morejo napraviti svoje žene srečne in zadovoljne. Posebno pomembna so sledeča navodila: Zdržuj predvsem iluzije ter si kot mož ravno tako prizadevaj dopasti ženi, kakor si delal pred poroko. — Pomisli, da je novo življenje, ki je zate le opizoda, za ženo popoln preobrat njenih misli in navad ter ji je sploh nerazkrita dežela. Imej tedaj potrpljenje z njo. — Reci ji pri priliki, da jo imaš rad. Sicer ve to sama, toda vendar rada sliši. — Začni vsako stvar v taki meri, kakor jo tudi moreš nadaljevati: to velja posebno v denarnih zadevah, in ne žali njenega čuta s tem, da jo primoras prositi za denar. Za to stvar moraš imeti fino čustvo, ker denarno vprašanje je poglavitna točka za prepire v rodbinah. — Bodi pozoren v malenkostih. Edina vsetka more šestokrat olepšati cel dan. — Obvesti jo o svojih skrbih ravno tako, kakor o svojem veselju. Dva prenašata trpkosti laglje kakor pa en sam. Saj je tvoja žena, ne pa sestra, in ljubi te. To stori si ji dolžan in mogla ti bo dati marsikak dober svet. — Prenašaj ob priliki njene solze, mozje morajo delati, ženske pa se morajo jokati. — Ne osramoti je z javno kritiko. Ako ji imaš kaj očitati, stori to doma. — Ne pozabi je poljubiti, kadar odhaja in prihaja. — Dopovej ji, da je edina ženska, ki si jo sploh kdaj ljubil, to je velikega pomena. — Ne zbadaj je, ako ne moreš prenašati, da te ob priliki tudi ona zbada. — Postopaj z njo kakor s tovarišem ali prijateljem, toda ne pozabi nikoli, da je predvsem ženska, ki potrebuje tvoje podpore in pomoči.

Vozni red Kranj-Tržič

veljaven od 6. julija 1908.

Mešani vlaki				Postaje	Mešani vlaki			
zj.	dop.	pop.	zv.		zj.	dop.	pop.	zv.
8:05	12:37	4:47	8:22	↑ Kranj	6:02	10:—	2:57	7:42
8:20	12:52	5:02	8:47	↑ Naklo	5:51	9:49	2:46	7:31
8:34	1:06	5:16	9:01	↑ Duplje	5:39	9:37	2:34	7:16
8:44	1:16	4:26	5:11	↑ Krize	5:29	9:27	2:24	7:09
8:58	1:25	5:35	9:20	↓ Tržič	5:20	9:18	2:15	7:00

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!! 927 62-5

Samo 6 dni

vozi francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v New York. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana
Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne pri Figovci,

ZAHVALA.

V dosego omejitve silnega požara na Bledu dne 29. junija t. l. je blagovolila slavna «Vseajemna zavarovalnica v Gradcu» priznati tukajšnjemu gasilnemu društvu znesek 20 kron. Za naklonjeni dar šteje si podpisano društvo v prijetno dolžnost, izreči tem potom slavnosti iskreno zahvalo

Prostovoljno gasilno društvo v Kranju.
Ivan Piro
t. blagajnik,
Janko Sajovic
t. načelnik.

Sprejme se takoj mlad trgovski pomočnik

Le dobra moč pride v poštev.
Naslov pove upravnistvo «Gorenjca». 341 2-1

Trgovec, 25 let star, čedne zunanosti, trgovsko izobražen, z dobro prihodnostjo se želi radi pomanjkanja časa seznaniti z gospico, ki bi imela veselje do možitve in nekaj premoženja ali z vdovo, ki bi imela trgovino ali večje posestvo.

Le resne ponudbe, mogoče z sliko pod „Takej“ 333 na uprav. „Gorenjca“. Tajnost zajamčena.
= Ponudbe do 30./9. 1908. =

2-2

Vinske sode iz hrastovega lesa

močne in v dobrem stanju
od 300 do 400 litrov, od 400 do 600 litrov nadalje sode z vratcami 223 16-5
od 700 do 1200 litrov, od 1200 do 6000 litrov oddaja po jako zmerni ceni trrdka

M. Rosner & Co.

LJUBLJANA
poleg Koslerjeve pivovarne

Razglas.

Za popravo mostu čez Savo pri Smedniku na 6800 kron proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom

javne ponudbene dražbe

katera se vrši

dne 21. septembra ob 1. uri pop. v mestni dvorani v Kranju.

Do tega časa pa se sprejemajo tudi pismene, z 1 krono kolekovane ponudbe, katere se morajo z nadpisom: «Ponudba za popravo smleškega mostu» vložiti pri podpisnem okrajnem cestnem odboru. Ponudbi mora biti dodana izrečna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsebini in da se jim brezpogojno ukloni. Razen tega je dodati kot varščino 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Cestni odbor si izrečno pridrži pravico, izbrati ponudnika se glede na visino ponudbene cene, oziroma če se mu zdi potrebno, napisati novo ponudbeno razpravo.

Stroškovnik in stavbeni pogoji so na ogled v občinski pisarni v Kranju.

Okrajni cestni odbor v Kranju,

dne 17. avgusta 1908.

342 2-1

Kotle za žganjekuho

343 1

Patentirane
Johnove pralne
stroje
„Voll Dampf“ in
dimniške nasade
(istega patenta)
priporoča po najnižjih cenah
trgovina

Merkur

Peter Majdič, Kranj.

Zaloga cementa,
traverz, želez-
niških šin in
vodovodnih po-
trebščin.

Mestna hranilnica v Kranju

Splošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron. 26-17

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

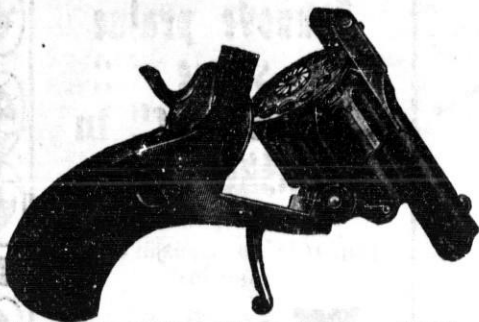
Ta najstarejši donarni zavod v Kranju uraduje na rotovrhu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

JULIN

najboljše in najfinejše
snazilo za čevlje
Edini izdelovatelj
JULIJ RAINER
BELJAK (KOROŠKO)

FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporoča svojo veliko zologo najbolj
pušk in samokresovnaonovnejšega zi-
stema. Kakor tudi municijo in vse druge
lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

... Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto. ...
822 12-6

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka
147 52-52 nasproti hotela „Union“

priloga
za gojitev las in za
umivanje glave svoj
zdravniško priporo-
čeni gorko in mrzlo
zračni sušilni aparat.
Suši brez nadležne
vročine. Ne provzro-
čuje skrčenja las.
Vpliva dobro na po-
speševanje rasti las.

Zaloga vsako-
vrstnih vpletk
striženih in zme-
šanih las.

Oddelek za
dame s sepa-
ratnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Steckenpferd
lilijino milo

najboljše milo za kožo.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sred-
stvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod
imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-
meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje
na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo
o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 236-35

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

SOBA

lično opremljena, svetla in zračna, s pogledom na
glavni trg in s prostim uhodom se takoj odda.

Več se izve v trgovini 340 2-1

J. Kušlana, Glavni trg šte. 5.

Odlikovan z državnim darilom od
c. kr. trgovskega in poljedelskega
ministrstva.

Najfinejši vinski kis
iz zajamčeno pristnega vina in zajamčeno pristni čisti
naravni jedilni kis

najboljše blago, takozvana esenca, specialna znamka
„Vinegar Naturel“, zajamčeno čist, popolnoma od-
govarjajoč avstr. zakonu življenskih sredstev od trdke

Iv. Knaus v Št. Vidu
ob Glini na Koroškem

e dobiti pri vseh večjih trgovcih na deželi. Zatorej
naj si ga nabavi vsak ekonom, ki skrbi za svoje ljudi.
Vsak večji trgovec bo pri povzetju večje množine ceno
toliko znižal, da ne bo nikomur več mar, kupovati
škodljivo in nevarno kisovo kisline od židov, ki jo po
deželi prodajajo. 319 6-5

314 52-7

Ustanovljeno leta 1885.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatine in srebrnine ter
optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.
Priznana izborna blago.

Samo edini polkus
prepriča, da
vzdržuje **Rainerjeva vasetin-mast**
za usnje 318 52-7
čevlje in usnjene stvari
nepremočljive,
prožne in
mehke

Prva gorenjekoroška topilnica loja
Izdelovanje sveč in mila

Istotako je
Rainerjevo
hitro blisčeče voščilo
zavito v podolgastih
rdečih škatljah po 5, 8, 12, 16, 24
kom. pri kg priznano dobre kakovosti.

Julij Rainer, Beljak

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

okroslikarja, lakirarja, stavbna
in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6,
nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-6

Zaloga raznovrstnega pohištva iz trdega in mehkega lesa,
posteljne modroce iz žime in crin de Afrique. Tu je tudi

koncesionirani pogrebni zavod za Kranj in okolico.

V zalogi so raznovrstne mrtvaške krste, tudi kovinaste,
mam prte, blazine, čevlje, nogavice, otroške obleke,
sveče za mrtvaški oder in nagrobne vence.

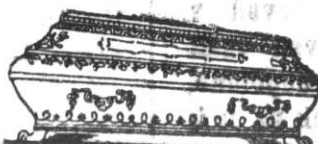
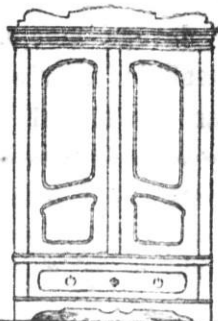
330 10-4

Se priporoča s spoštovanjem

A. Drukav

mizar

Kranj šte. 56.

SINGER

šivalne stroje

naj se kupuje le v naših prodajalnah, ki se jih spozna po teh napisnih tablah.

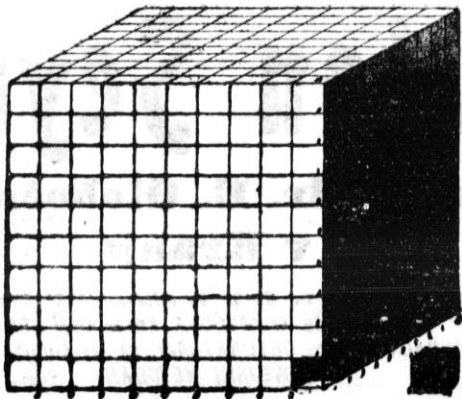

Naj se ne pusti premotiti po priporočilih, ki imajo namen, z navedbo imena SINGER prodajati že rabljene stroje ali stroje drugih vrst; kajti naši stroji se ne oddajo prekupcem, temveč se jih prodaja naravnost od nas cenjenemu občinstvu.

SINGER Co.

Akc. družba za šivalne stroje
Kranj št. 53. 25

Nova kubična knjiga!

Za vsakovrstni okrogli les, rezan ali tesan, v stari in novi meri, razvidno je iz sledečega kazala, da je to dosedaj najboljša kubična knjiga.

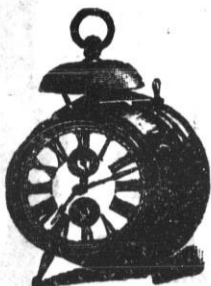
Kazalo:

1. Okrogli les, premer v colah, dolžina v čevljih; 2. Okrogli les, premer v centimetrih ali v colah, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih čevljih; 3. Okrogli les, premer in obseg v centimetrih, dolžina v metrih, vsebina v kubičnih metrih; 4. Rezan in obtesan les za deske in trame vse dolgosti, debelosti in širokosti; 5. Preračunjenje col v centimetre; 6. Preračunjenje centimetrov v col; 7. Preračunjenje čevljev v metre; 8. Preračunjenje metrov v čevlje; 9. Preračunjenje kubičnih čevljev v kubične metre; 10. Preračunjenje kubičnih centimetrov v kubik čevlje; 11. Preračunjenje kubičnih metrov v kubične čevlje; 12. Tabela, po kateri se izračuna teža lesa; 13. Načrt, po katerem se lahko napravi merilo, da se lahko izračuna vsako kubično vsebino okroglih debel; 14. Kubična telesna mera. 233 52-81

Knjiga stane v močno celo platno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več. K tej kubični knjigi se praveže tudi lahko zraven **Nitri računar**, ki je za trgovce z lesom zelo pripraven. Obe knjigi skupaj vezani staneta 6 K 20 vin.

Knjižica se dobiva pri založniku

Viljemu Požgaju v Kranju.

Mavricij Smolej urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih

žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prstane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natamčno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo se tedaj takim, ki urarje niti izučeni niso. 17-89

Brata HLAVKA

izdelovatelja kirurg. instrumentov
atelje za ortop. aparate in bandaže

Ljubljana, Prešernove ul. 5

priporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gum'jevih pesteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-243 52-24 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovani zavod z obratom na motor.

Popravila se izvršujejo točno in očno.

Sladoled

najfinejši, več vrst, kakor tudi ledena kava, čokolada l. t. d. se dobi vsaki dan sveže pri **E. Brandtu, Kranj.**

Zunanja naročila točno in cenje kot povsod drugod! *

299 26-15.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših si temih pod popo nim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na e. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-46

Ilustrovani ceniki zastoj.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjersko.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d

Specijaliteti: 152-41

valjični zastori (Rollbalken).

Zlate svetilnje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično
Zobočistilno
sredstvo

Seydlin

24-80
Dobi se
v
lekararni
Števanik

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

G. Tönnies

422-30

tovarna za stroje, železo in kovinoličarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Kavarna „Ilirija“

v Ljubljani

oddaljena 3 minute od južnega kolodvora je vsak dan 313 7

celo noč odprta.

Priporoča se najuljudneje p. n. tujcem za mnogobrojen poset **Stevu Miholč.**

Svoji k svojim! 256 52-25

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30-50 vin. liter; potem s pilsenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče češke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivin-skim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinoveom l. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco gorilka postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

1 52-21

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-59

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Za šolsko sezijo priporočam vsakovrstne šolske potrebščine

n. pr. zvezke, knjige, torbice, nosila za knjige, pisalno in risalno orodje, papir in sploh vse v to stroko spadajoče predmete v največji izbiri in najnižji ceni.

Na drobno in debelo! Na drobno in debelo!

Anton Adamič, Kranj

trgovina s papirjem, galanterijskim in modnim blagom

Kranj, Glavni trg.

52-22

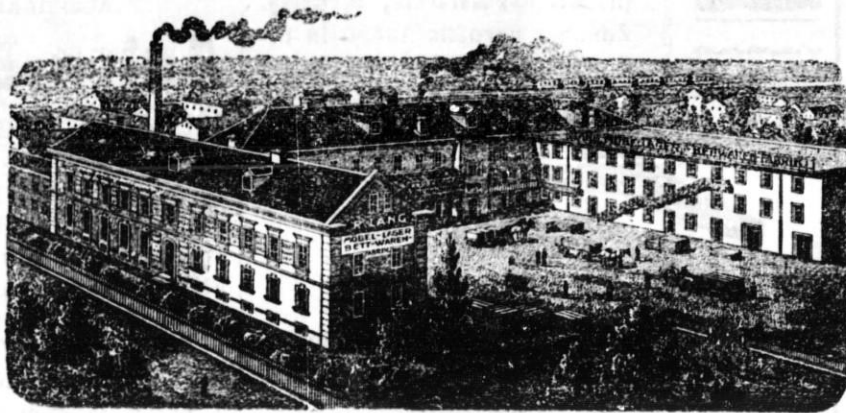
<p>Bluze vrhna in spodnja</p> <p>Krila</p> <p>Predpasnike</p> <p>Moderce</p> <p>Šerpe</p> <p>Pasove</p> <p>Ovratnike</p> <p>Mašence</p> <p>Jabots</p> <p>Srajce</p> <p>Perle</p> <p>Otročje oblekce</p> <p>Krstne oprave</p>	<p>Potrebščine</p> <p>za šivilje</p> <p>Svila</p> <p>Baržun</p> <p>Tresse</p> <p>Čipke</p> <p>Vložke</p> <p>Aplikaci-</p> <p>ione</p> <p>Gumbe</p> <p>Vezanine</p>	<p>Glace in svilnate rokavice</p> <p>Moderne srajce</p> <p>Ovratnike</p> <p>Kravate</p> <p>Nogavice</p> <p>Žepne robce</p> <p>Gumbe</p> <p>Denarnice</p> <p>Prsnike</p> <p>Naramnice</p> <p>Glavnike</p> <p>Garniture</p> <p>Milo</p> <p>Parfum</p>
<p>➔ Nova modna trgovina :: Salon za damske klobuke ➔</p> <p>filijalka iz Ljubljane 195 52-51</p> <h2 style="text-align: center;">A. VIVOD-MOZETIČ V KRANJU</h2> <p style="text-align: center;">na glavnem trgu v hiši g. Pavšlarja</p> <p style="text-align: center;">Priporoča za pomlad in poletje elegantne klobuke za dame in otroke pariške in dunajske modele. Žalne klobuke. * Klobuke sprejemam v popravilo.</p> <p style="text-align: center;">==== Zunanja naročila točno. ====</p>		
<p>ženska</p> <p>ročna dela</p> <p>Predtiska-</p> <p>rija</p> <p>Vseh vrst</p> <p>pavola</p> <p>Svila</p> <p>Cvetlice</p> <p>Ročne</p> <p>terbice</p> <p>Moderne</p> <p>kapce</p> <p>Pajčolane</p>		

Martinova cesta 20 R. Lang Martinova cesta 20
 Postajališče električne cestne železnice pri šentpeterski cerkvi
LJUBLJANA :: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Sogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Špecijaliteta: Gostilniški stoli. Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozliki po vsaki ceni.

Modroci iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žime, prve vrste vedno v zalogi.

Za spaino sobo od 180 gld. naprej. Divan z okraski. Oprava za jedilno sobo, salona, pred-soba, cele garniture.

Špecijaliteta v ne-vestinl balah. Veliki prostori, prtilično in v I. nad-stropju. Čudovito poseeni za hotela, vile in za letovišča 62 gld.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, obe-šalnik, miza, sten-sko ogledalo.

Zobotehnični atelje
Oton Seydl
 pri g. dr. E. Globočniku
 v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez neone plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje tu SPECIJALIST.

Odpri vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 ¹/₂ %

Rezervna zaklada iznaša:

K 78.000

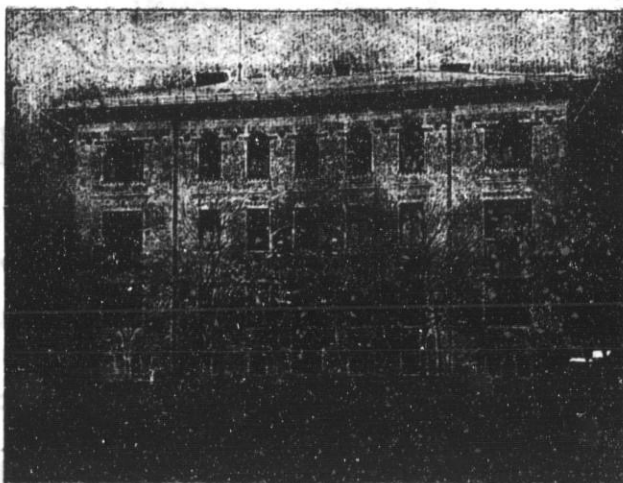
Denarni promet v letu 1907.:

K 5,600.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5¹/₂%, ali z 1% amortizacijo, na menice pa po 6%. — Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uraduje se v centrali in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop. in

od 2. do 6. ure pop. izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

120-52